„De obicei, o furtună se anunţă prin înteţirea vântului, prin fulgere la orizont, prin spulbere de praf, prin dispariţia luminii soarelui în spatele norilor negri, prin tot ceea ce poate produce panică şi spaimă. Aşa se anunţă şi vremurile apocaliptice. Eu nu ştiu dacă ele mijesc de-acum, dar ştiu sigur că noi nu împotriva apocalipsei trebuie să luptăm (căci ea va veni oricum), ci pentru capacitatea noastră, a fiecăruia, de a o traversa fără vătămări sufleteşti..."

(Î. P. S. Bartolomeu Anania)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XIX
Nr. 5/221
MAI
2009
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINÃ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

ARMA RĂBDĂRII

(Declaraţie de presă a Mitropoliei de la Cluj)

În general, noi ne-am dezobişnuit să vedem viaţa în desfăşurarea ei, ci ne oprim la segmente, refuzând să anticipăm urmările sau să evaluăm întregul. E adevărat că, pe vreme de furtună, fulgerul poate ucide un om, dar tot el este cel care fertilizează ploaia şi, prin ea, pământul. E adevărat că o corabie se poate scufunda în apa oceanului, dar nu e mai puin adevărat că una ca ea a descoperit America. E adevărat că pe câmpul de luptă cad soldaţi în bătălie, dar tot atât de adevărat este că supravieţuitorii asigură victoria.

De ce ne poticnim noi la mijloc, unde se petrece impasul, şi nu anticipăm capătul drumului? Sfântul Evanghelist Matei ne istoriseşte că, la un moment dat, aflându-se Iisus laolaltă cu ucenicii Săi, le-a făcut următoarea mărturisire despre Sine: *„Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor şi-L vor omorî şi a treia zi va învia"*. În final, Evanghelistul adaugă: *„Şi ei foarte s'au întristat"* (*Matei* 17, 22-23). Se naşte întrebarea: de ce oare s'au întristat, de vreme ce Iisus le vestea învierea? Normal ar fi fost ca, auzind vestea uciderii, pentru o clipă să li taie respiraţia, pentru ca imediat după aceea, la vestea învierii, să răsufle uşuraţi. Iată însă că ei au rămas încremeniţi în spaţiul tenebros al evenimentului, incapabili să vadă mai departe.

Dragii mei, a porni la drum înseamnă a avea o ţintă, ceea ce denotă existenţa unui scop. De cele mai multe ori, între tine şi ţintă se interpun unul sau mai multe obstacole, numărul acestora depinzând de distanţa dintre punctul de pornire şi cel la care vrei să ajungi. Orice obstacol e un punct de poticnire; dacă el e masiv, înalt, puternic, te poate descuraja. Ştiţi care e cheia succesului? Să faci din el un obstacol transparent, adică să vezi prin el sau pe deasupra lui ceea ce e dincolo. Obstacolul poate fi negura, întunericul, necunoscutul. Ţinta poate fi sigură sau nesigură, ipotetică, dar întotdeauna revelatoare.

În zilele noastre se afirmă tot mai des că trăim „vremuri apocaliptice". Pentru evocarea acestora nu voi deschide *Cartea Apocalipsei*, ci un fragment dintr-o cuvântare a lui Iisus consemnată în *Evanghelia după Matei*: *„Luaţi aminte să nu vă amăgească cineva. Că mulţi vor veni în numele Meu, zicând: «Eu sunt Hristos!», şi pe mulţi îi vor amăgi. Şi veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie; luaţi seama să nu vă'nspăimântaţi, căci toate trebuie să fie, dar încă nu-i sfârşitul. Că neam peste neam se va ridica şi'mpărăţie peste'mpărăţie, şi va fi foamete şi ciumă şi cutremur mare pe-alocuri.* Dar ***toate acestea sunt doar începutul durerilor naşterii****. Atunci vă vor da pe voi la chinuri şi vă vor ucide şi vei fi urâţi de toate neamurile din pricina numelui meu. Atunci mulţi se vor poticni şi unii pe alţii se vor vinde şi unii pe alţii se vor urî. Şi mulţi profeţi mincinoşi se vor scula şi pe mulţi îi vor amăgi. Iar din pricina înmulţirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.* ***Dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui"*** (*Matei* 24, 4-13).

În vremea noastră, nu puţini sunt tinerii curaţi la suflet, bine intenţionaţi şi dornici să se iniţieze în tainele vieţii religioase, dar care nu merg direct la izvoare, adică la literatura de specialitate sau la duhovnici cu experienţă, bine pregătiţi şi gata să-i asiste pe cei neajutoraţi, ci preferă să se cultive prin internet sau televizor, unde nu de puţine ori apar profeţi improvizaţi, cu evidentă poftă de publicitate sau stăpâniţi de un duh al cabotinajului stilizat. Unii cer organizarea unor rugăciuni generale, colective, cu mare răsunet în popor, pentru evitarea apocalipsei care mijeşte de pe o zi pe alta, uitând că apocalipsa va veni oricum, ea făcând parte din iconomia divină, şi că grija noastră nu este aceea de a o evita, ci de a o traversa nevătămaţi de propriile noastre păcate. De obicei, o furtună se anunţă prin înteţirea vântului, prin fulgere la orizont, prin spulbere de praf, prin dispariţia luminii soarelui în spatele norilor negri, prin tot ceea ce poate produce panică şi spaimă. Aşa se anunţă şi vremurile apocaliptice. Eu nu ştiu dacă ele mijesc sau vor pieri înainte de a se naşte, dar ştiu sigur că noi nu împotriva apocalipsei trebuie să luptăm (căci ea va veni oricum), ci pentru capacitatea noastră, a fiecăruia, de a o traversa fără vătămări sufleteşti, fără vina fraţilor de a-şi fi vândut fratele, aşa cum s-a întâmplat în istoria lui Iosif.

Or, pentru aceasta există o singură armă: **răbdarea**.

Răbdarea, însă, trebuie însoţită, neapărat, de conştiinţa că tot începutul are un sfârşit, şi că acesta nu poate fi decât luminos. *Cartea Apocalipsei* e înfiorătoare, dar ea se termină anunţând *Cerul cel nou şi pământul cel nou*; şi, în final, *Noul Ierusalim*.

Iată că Dumnezeu ne-a ajutat să prăznuim luminata Înviere a Fiului Său, în numele Căruia vă împărtăşesc, tuturor, arhiereşti binecuvântări, adresându-vă tradiţionala salutare: ***Hristos a înviat!***



Sfintele Paşti, 2009

† BARTOLOMEU ANANIA
Arhiepiscop şi Mitropolit

GABRIEL CONSTANTINESCU

3 RĂSPUNSURI PE LUNĂ

*Începând cu acest număr, d-l **Gabriel Constantinescu**, directorul **Punctelor cardinale**, va răspunde lunar la trei întrebări adresate de colaboratorii sau cititorii revistei, pe teme politice și sociale de actualitate. Cei dornici să formuleze întrebări sunt invitați să le trimită la Redacție, prin poștă sau e-mail, până la jumătatea fiecărei luni. Întrebările (anonime sau semnate, conform dorinței celor care le formulează) trebuie să fie clare, concise și de interes cât mai general. Din fiecare lot lunar de întrebări, vor fi alese trei, primind răspuns în numărul din luna imediat următoare. (Redacția)*

1. Mulți sunt de părere că steaua lui Traian Băsescu este departe de a fi apus. Credeți că alegerile prezidențiale ne-ar putea aduce vreo mare surpriză?

Căpitanul de cursă lungă Traian Băsescu constituie un caz insolit în peisajul politic al României postdecembriste. Fără să fi făcut parte din nomenclatura PCR și fără să se fi afirmat prin studii ideologice la Academia de partid, îl întâlnim în calitate de ministru al Transporturilor în guvernul Petre Roman, constituit după alegerile din 1990 câștigate cu o majoritate zdrobitoare de Frontul Salvării Naționale (FSN). Va continua să funcționeze în această calitate și în guvernul Teodor Stolojan, până la alegerile din 27 septembrie 1992, câștigate de Frontul Democratic al Salvării Naționale (FDSN) – noua denumire adoptată de PCR pentru a i se pierde urma, continuând „democrația originală" instaurată de Ion Iliescu.

După eliminarea lui Petre Roman din fruntea guvernului, în urma mineriadei din septembrie 1991, acesta va constitui un nou partid politic, botezat ulterior Partidul Democrat. Motivele rupturii au fost diferențele ideologice dintre Ion Iliescu și Petre Roman. În timp ce Ion Iliescu nu suporta nici o abatere esențială de la valorile și structurile vechiului PCR, Petre Roman era adeptul unei apropieri mai mari de spiritul autenticei democrații.

În urma divorțului dintre cei doi, Traian Băsescu se va alătura grupului din jurul lui Petre Roman, contribuind afectiv la constituirea Partidului Democrat. Încet cu încetul, această nouă formațiune politică se va îndepărta doctrinar de triunchiul din care s-a desprins, adoptând o poziție mai apropiată de valorile centrului democratic. Ca urmare a acestei evidente "schimbări la față", a fost posibilă apropierea PD de Convenția Democrată din România (CDR) înființată de Corneliu Coposu ca alianță de partide capabilă să se opună comunismului remanent afirmat de Partidul Democrației Sociale din România (PDSR) – cea de-a treia denumire postdecembristă adoptată de Partidul Comunist.

În urma alegerilor din noiembrie 1996, Convenția Democrată, ca expresie a României adevărate, reușește să se impună formal în fața României comuniste, iar consecința acestei victorii a fost dobândirea demnității de președinte al țării de către Emil Constantinescu, care i-a încredințat formarea guvernului CDR lui Victor Ciorbea. Încă de la începutul funcționării noului guvern au apărut disensiuni între "democrații" lui Petre Roman și reprezentanții Partidului Național Țărănesc condus de Ion Diaconescu, care, prin prestigiul și contribuția decisivă avută la obținerea succesului electoral, pretindea a avea cuvântul hotărâtor în actele de guvernare. În amplul său studiu intitulat *Furtul unei națiuni*, politologul englez Tom Gallagher consideră că Partidul Democrat a fost un adevărat „cal troian" în sânul Convenției Democrate. În contextul acestei adversități, rolul de principal exponent al atitudinilor critice la adresa primului ministru i-a revenit lui Traian Băsescu, care continua să dețină portofoliul de ministru al Transporturilor.

Din pricina animozităților interne și a incapacității Convenției Democrate de a răspunde aspirațiilor României adevărate, regimul condus de Emil Constantinescu va deveni impopular. Același Tom Gallagher caracterizează sugestiv guvernarea CDR ca pe „o coaliție cu spinarea frântă", care „se află la guvernare, dar nu deține puterea". Nici înlocuirea lui Victor Ciorbea cu Radu Vasile și nici schimbarea acestuia cu Mugur Isărescu nu au avut darul de a revigora și salva "regimul Emil Constantinescu".

Consecințele nereușitei guvernări CDR-iste au fost dezastruoase. PNȚCD va dispărea aproape de tot din viața politică a României postdecembriste, iar Partidul Național Liberal va supraviețui lingându-și rănile și continuând să rămână activ cu prețul unor mari compromisuri. Singura formațiune politică care nu va avea de suferit în urma eșecului CDR a fost Partidul Democrat, explicația constând în schimbarea și reformarea în profunzime a conducerii sale. La congresul din anul 2000, Traian Băsescu candidează la funcția de președinte al PD și reușește să se impună împotriva lui Petre Roman. Democrații lui Traian Băsescu se declară adversarii comunismului rezidual, dar alegerile parlamentare și prezidențiale de la sfârșitul anului 2000 sunt câștigate tot de PSD, Iliescu se reîntoarce de la Cotroceni, iar demnitatea de prim-ministru îi este încredințată "arogantului" Adrian Năstase.

În perioada guvernării PSD (2000-2004), Traian Băsescu și partidul său se impun drept cei mai consecvenți critici și adversari ai stilului de guvernare iliescian și năstăsian. Conștient de faptul că singur nu va reuși să pună capăt dominației politice PSD-iste, Traian Băsescu inițiază o alianță cu Partidul Național Liberal (condus pe vremea aceea de „traseistul" Teodor Stolojan): așa a luat ființă Alianța „Dreptate și Adevăr" (DA).

La alegerile prezidențiale, candidații inițiali sunt Adrian Năstase, prezumtivul moștenitor al lui Ion Iliescu, și Teodor Stolojan, ca reprezentant al Alianței DA. În urma unei „căderi psihice", acesta din urmă abandonează competiția și locul lui este luat în pripă de Traian Băsescu. Alegerile au un caracter dramatic. În primul tur de scrutin, în confruntarea dintre Adrian Năstase și Traian Băsescu nici unul dintre competitori nu obține majoritatea necesară pentru a deveni noul președinte al României. În cel de-al doilea tur de scrutin, oarecum surprinzător, succesul îi revine lui Traian Băsescu, care devine cel de-al treilea președinte al României din era postdecembristă.

Alegerile parlamentare vor fi câștigate cu o minimă majoritate de către Alianța DA, iar funcția de prim-ministru va reveni liberalului Călin Popescu-Tăriceanu. Din păcate, și de data aceasta, ca și în Convenția Democrată, alianța dintre cele două partide – PD și PNL – nu va funcționa unitar și convingător. Disensiunile vor degenera într-un conflict deschis între Președinte și Premier. În timp ce președintele adoptă o atitudine ferm anticomunistă, stigmatizând succesivele guvernări iliesciene ca "sistemul ticăloșit" care a împiedicat România să se afirme ca o democrație autentică, prim-ministrul adoptă o atitudine conciliantă față de social-democrați. Acest nefast conflict se dovedește ireconciliabil, ceea ce va duce în cele din urmă la ruptura Alianței DA, la începutul anului 2007.

Deși izolat pe plan politic, Traian Băsescu dă curs unei cereri a Alianței Civice de a investiga crimele săvârșite în anii regimului comunist și a condamna acel regim în numele României adevărate. Comisia instituită pentru aceste investigații își încheie lucrările și pe data de 18 decembrie 2006, în plenul Parlamentului, Președintele României dă citire actului oficial de condamnare a regimului comunist ca unul criminal și ilegitim. Acest moment cu semnificație istorică a avut loc într-o atmosferă incendiară, de agresivă ostilitate la adresa Președintelui, cu complicitatea președintelui Senatului, Nicolae Văcăroiu, și a marii majorități a deputaților și senatorilor. De remarcat faptul că, în pofida vacarmului infernal dirijat de C. V. Tudor și adepții săi, președintele Băsescu a dat dovadă de o deosebită fermitate, citind până la capăt, fără poticniri, documentul incriminator la adresa regimului comunist.

Consecințele acestei acțiuni curajoase și responsabile nu întârzie să se manifeste. Traian Băsescu devine inamicul public nr. 1 al României comuniste, iar cei vizați se coalizează și îi cer capul. Atitudinea adoptată de către clasa politică în evasitotalitatea ei este o pastișă a formulei clasice prin care Cato cel Bătrân – supranumit Cenzorul – cere în Senatul roman distrugerea din temelii a Cartaginei: *Ceterum censeo Carthaginem esse delendam* („De altfel, socot că Cartagina trebuie distrusă"), în formulare prescurtată: *Delenda Carthago!* Îndemnul parafrazat și-l însușesc parlamentarii de extracție comunist-securistă din România actuală în formularea: „Băsescu trebuie distrus!". În spiritul acestei campanii obsesiv vindicative, în primăvara anului 2007, 322 de deputați și senatori se coalizează și întreprind demersurile "legale" în vederea înlăturării președintelui Băsescu. Acțiunea s-a desfășurat în două etape: mai întâi (19 aprilie 2007) suspendarea din funcție, apoi (după o lună) posibila demitere prin consultarea corpului electoral. În aceste condiții dramatice, România adevărată, chemată să-și exprime voința, a respins cu o majoritate zdrobitoare planul celor 322.

Lucrurile nu se opresc însă aici. Mogulii și întreaga profitorime a stării de anormalitate din România ultimelor două decenii dezlănțuie o vastă acțiune de denigrare la adresa președintelui, atât în presa scrisă, cât mai ales prin televiziunile deținute de Dinu Patriciu, Dan Voiculescu și Sorin Ovidiu Vântu. Modalitatea pe care au împrumutat-o și prin care urmăresc să-și atingă obiectivul este exprimată plastic de personajul Don Basilio din cunoscuta comedie a lui Beaumarchais, *Bărbierul din Sevilla*: *Calomniez, calomniez, il en restera toujours quelque chose!* ("Calomniați, calomniați, ceva tot va rămâne!").

În ciuda imensului consum de energii, campaniile anti-Băsescu s-au dovedit ineficiente și nesemnificative, singura soluție rămasă la îndemâna detractorilor săi fiind tentativa de a-l împiedica să obțină, prin alegerile prezidențiale de la sfârșitul acestui an, cel de-al doilea mandat de Președinte al României. Cum însă contracandidații lui – "prostănacul" Mircea Geoană, propus de PSD, și "vocalul" Crin Antonescu, care s-a remarcat ca om politic, în tandem cu Ludovic Orban, doar prin revărsarea de invective la adresa Președintelui – păreau a nu fi suficient de convingători și capabili să-l înfrângă electoral, Dinu Patriciu, ca vârf de lance al forțelor conspirative antibăsesciene, a aruncat în competiția pentru Cotroceni o figură insolită: actorul ratat Radu Duda, care și-a dobândit galoanele „principare" după ce s-a strecurat în iatacul unei principese autentice (mai în vârstă cu 12 ani decât el). Rolul lui nu este, cred eu, câștigarea președinției României, ci doar diminuarea numărului de votanți tradiționali pro-Băsescu.

În fața acestui grotesc spectacol oferit de actuala clasă politică și de susținătorii ei din umbră, nu trebuie să fii nici simpatizant și nici partizan al președintelui, ci doar cetățean lucid și obiectiv, ca să-ți poți da seama că la originea tuturor acțiunilor anti-Băsescu se găsesc cele trei "păcate" de neiertat pentru care acesta trebuie înlăturat și distrus: condamnarea comunismului ca regim criminal și ilegitim, lupta împotriva corupției și accesul neîngrădit la dosarele Securității.

Suntem conștienți de faptul că personajul Traian Băsescu nu reprezintă omul politic ideal pe care ni l-am dori în fruntea României. Dar, în comparație cu jalnicele figuri menționate mai sus, rămâne o soluție acceptabilă pentru ca România să nu se reîntoarcă fățiș și efectiv la trecutul comunist, de care încă nu s-a desprins cu totul.

2. Moldova de peste Prut e o rană deschisă... Mai doare ca și la București, sau doare numai la Chișinău? Vedeți vreo șansă de vindecare în viitorul apropiat?

Pentru a formula un răspuns convingător și corect la problemele privitoare la teritoriile românești de la Răsărit de Prut, conturarea câtorva repere istorice e absolut necesară.

☛

Revenirea la sânul Patriei-Mame, în 1918, a provincilor româneşti înstrăinate nu a fost urmarea unor cuceriri şi expansiuni teritoriale, ci voinţa hotărât exprimată de masa populaţiei româneşti din aceste ţinuturi, ai cărei conducători s-au dovedit a fi adevăraţi patrioţi.

Făurirea României Mari a fost posibilă datorită circumstanţelor favorabile ale sfârşitului Primului Război Mondial. Angajarea ţării în acest conflict a presupus adoptarea unei hotărâri dificile: intrarea în război alături de Puterile Centrale (cu care România avea un pact din 1883), pentru eliberarea Basarabiei, sau alături de Antantă, pentru eliberarea Ardealului şi Bucovinei. În cele din urmă, guvernul de la Bucureşti, condus de I. I. C. Brătianu, a optat pentru alianţa cu Antanta. Ar fi însă o greşeală dacă am trece cu vederea poziţia Partidului Conservator, condus de P. P. Carp, care a susţinut şi motivat ideea participării la război alături de Germania pe baza următorului argument greu de nesocotit: în timp ce românii din Ardeal şi Bucovina nu-şi vor pierde identitatea naţională chiar dacă vor rămâne sub stăpânire străină încă o mie de ani, românii din teritoriile aflate sub stăpânire rusească, după numai un veac de înstrăinare, dau semne vizibile de pierdere a legăturilor cu originea etnică.

Ieşirea Rusiei din război prin bolşevizare, cu toate consecinţele, a făcut posibil primul pas pe calea Marii Uniri. Românii din Basarabia au fost cei dintâi care s-au unit cu Patria-Mamă prin hotărârea Sfatului Ţării de la Chişinău din 27 martie/ 9 aprilie 1918. Înfrângerea Puterilor Centrale şi dezagregarea Imperiului Austro-Ungar au oferit prilejul favorabil ca şi Bucovina (15/28 nov. 1918) şi Ardealul, împreună cu Banatul, Crişana şi Maramureşul (18 nov./1 dec 1918), să se unească cu Regatul României.

Evoluţia ulterioară a provinciilor nou alăturate Vechiului Regat a fost însă diferită din trei motive principale: în primul rând, conştiinţa naţională românească din Ardeal şi Bucovina era puternic afirmată, pe când în Basarabia acţiunile dizolvante ale slavismului rusesc avuseseră efecte negative grave; în al doilea rînd, rolul Bisericii a fost decisiv în păstrarea identităţii naţionale româneşti, Bisericile ortodoxă şi greco-catolică, în strânsă conlucrare frăţească, cultivând românismul, pe când în Basarabia confuzia dintre ortodoxia românească şi cea rusească a avut efecte dizolvante pentru conştiinţa noastră naţională; iar în al treilea rând, aspect care nu trebuie neglijat, Vechiul Regat – devenit de-acum România Mare – nu a dovedit aceeaşi eficacitate de integrare şi de vindecare a rănilor tuturor provinciilor unite. Trebuie să recunoaştem că guvernele care s-au succedat la Bucureşti după Marea Unire au neglijat, evident şi condamnabil, procesul complex de integrare a Basarabiei, fapt la care s-a adăugat şi acela că populaţia urbană basarabeană era majoritar alogenă (evrei, ruşi, ucraineni/ruteni). Aşa, de pildă, în perioada interbelică, la o populaţie totală a Chişinăului de 125595 locuitori, evreii numărau 73215 suflete, rusofonii 13909, iar românii erau numai 38471. La Hotin, cetate voievodală de pe Nistru, situaţia era şi mai gravă: din totalul de 20127 de locuitori, evreii reprezentau 61% (12306 persoane), rusofilii 2209 persoane, iar românii numai 5612. Şi acelaşi dezechilibru demografic se întâlnea în toate oraşele şi târgurile basarabene.

În 1940, asupra Basarabiei se abate o nouă catastrofă, după numai două decenii de administraţie românească, ea redevenind provincie (republică unională) sovietică pentru o jumătate de veac. În această perioadă, procesul de comunizare şi deznaţionalizare a românilor a fost înfăptuit şi condus cu o sălbăticie fără margini. Elitele basarabene au fost deportate şi exterminate în Gulagul sovietic (preponderent în Siberia), bisericile desfiinţate, ateismul proclamat noua religie, iar procesul de îndoctrinare marxistă împins până în ultimul cătun.

Aceasta era situaţia provinciei în 1991, anul dezagregării Uniunii Sovietice. Basarabia, ca şi alte foste republici unionale, îşi proclamă independenţa, devenind Republica Moldova. Urmările îndelungatei stăpâniri ruseşti şi comunisto-bolşevice au fost un adevărat dezastru pentru păstrarea identităţii româneşti, conducătorii instalaţi la Chişinău negând cu obstinaţie românitatea ţării, populaţiei, limbii şi culturii din stânga Prutului. În pofida existenţei şi afirmării unor conştiinţe româneşti care au contestat cu vehemenţă ideea existenţei unei "naţiuni moldoveneşti" diferite de cea română, conducătorii postsovietici ai "Republicii" au impus afirmarea şi apărarea existenţei unei naţiuni moldovene până la absurd. (S-a mers până acolo încât au fost elaborate dicţionare româno-moldoveneşti).

Cum însă România postdecembristă a continuat să fie dominată de comunismul rezidual, timp de două decenii nu s-a întreprins nimic pentru contracararea acestei campanii de mistificare a realităţii istorice. Totuşi, în ciuda indiferenţei manifestate de către toate guvernele postdecembriste de la Bucureşti faţă de românitatea Basarabiei, o scânteie de speranţă şi de credinţă într-o renaştere românească la est de Prut a dăinuit. Se pare că generaţia tânără preia iniţiativa întreţinerii acestui proces. O contribuţie semnificativă întru redeşteptarea naţională românească o are tineretul studios venit să-şi desăvârşească pregătirea dincoace de Prut. Cum însă România însăşi nu a ieşit încă din consecinţele profunde ale comunismului, nu se poate constitui într-un sprijin efectiv pentru cei ce luptă cu ardoare pentru o Basarabie românească. Aşa fiind lucrurile, în clipa de faţă ţinuturile româneşti de peste Prut rămân încă o rană deschisă. Cu toate acestea, un prim pas pentru vindecarea ei s-a întreprins prin iniţiativa salutară luată de preşedintele Băsescu de a acorda cetăţenia statului român tuturor celor care în trecut au deţinut-o, precum şi urmaşilor lor. Chişinăul a sesizat însă primejdia pe care o reprezintă această măsură şi a interzis accesul spre funcţii publice a celor care nu renunţă la dubla cetăţenie. De acum înainte totul depinde de consecvenţa cu care statul român va întreprinde acţiuni ferme pentru a pune capăt nefireştii rupturi înfăptuite abuziv în trecut.

3. Credeţi în seriozitatea europarlamentarilor români? Putem avea un cuvânt de spus în Europa cu Gigi Becali şi Elena Băsescu?

Problema reprezentativităţii României în Parlamentul European este departe de a-şi fi găsit o soluţie satisfăcătoare. În cadrul acestei probleme, aspiraţiile celor două personaje, Gigi Becali şi Elena Băsescu, sunt doar vârful vizibil al unui aisberg care nu ne face cinste.

Gigi Becali este exponentul strident al unei categorii, din păcate destul de numeroase, de îmbogăţiţi peste noapte, în cadrul capitalismului sălbatic instalat în România post-decembristă. Precedente izolate similare au fost şi în perioada interbelică. Într-o şedinţă publică judecătorească, la întrebarea magistratului cu privire la profesiunea inculpatului (un îmbogăţit de pe urma războiului), acesta a răspuns: "Milioner"(!). Iar la observaţia judecătorului că situaţia materială nu reprezintă o profesiune, "milionerul" a replicat: "N-o fi, dar e bună"(!)…

Cu o uriaşă avere dobândită prin malversaţii, la limita dintre legal şi infracţiune, personajul Gigi Becali ajunge să-şi închipuie că este o personalitate autentică, chemată să se manifeste pe scena publică. Unele dintre manifestările cu zgomotoasă şi largă publicitate ale acestui individ grobian sunt actele sale "filantropice". Pentru a restabili adevărul cu privire la valoarea filantropiei becaliene, să ne îndreptăm gândul spre parabola văduvei rostită de Iisus Hristos (*Luca*, cap. 21): "Şi privind cu luare-aminte, a văzut pe cei bogaţi aruncându-şi darurile în cutia milelor. Şi a văzut-o şi pe o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuţi; şi a zis: «Adevăr vă spun că această văduvă a aruncat mai mult decât toţi . Fiindcă toţi aceştia din prisosul lor au aruncat la daruri; aceasta, însă, din sărăcia ei a aruncat tot ce avea»".

Supărător pentru orice persoană de bun-simţ este modul în care, mai ales posturile de televiziune, fără excepţie, au abordat "cazul Becali" din momentul în care Justiţia s-a decis totuşi să intervină pentru a pune capăt comportamentului abuziv, agresiv şi ilegal al acestui ipochimen. În timp ce în România zilelor noastre supravieţuiesc oameni care, pentru convingerile lor anticomuniste, au suferit în temniţele odiosului regim detenţii de 5, 10, 15 sau chiar 20 de ani, şi peste ale căror suferinţe s-au aşternut uitarea şi indiferenţa, faptul că personajul nostru a petrecut câteva zile în arestul poliţiei, reţinut preventiv, a stârnit o adevărată isterie naţională, copios mediatizată! Celui care îşi întemeiase mai ieri un partid politic personal i s-a năzărit mai nou, cu orgoliul stimulat de un alt personaj sinistru de pe actuala scenă politică, "tribunul" C. V Tudor, că i s-ar cuveni să-şi odihnească incultura şi bădărănia, ca reprezentatnt ales al poporului roman, într-un fotoliu din Parlamentul Uniunii Europene!

Cel de-al doilea caz menţionat, cel al Elenei Băsescu, se înscrie într-o altă categorie de nechemaţi care aspiră la demnitatea de europarlamentari: nepotismul. Pentru definirea acestui concept, am făcut apel la valoroasa *Enciclopedie Română* din 1904, publicată la Sibiu, sub auspiciile ASTRA, şi elaborată sub coordonarea dr. Cornel Diaconovici, din păcate uitată astăzi, deşi în secolul care s-a scurs de la întocmirea ei Academia Română nu a reuşit să realizeze o alta de aceleaşi dimensiuni şi calitate: "*Nepotism* – favoarea acordată de papii de la Roma unor persoane în administraţia afacerilor publice. Papii neputându-se căsători, nu puteau acorda această favoare decât nepoţilor sau rudelor mai de aproape. În Evul Mediu s-a făcut mult abuz de N. Secolul XV şi începultul secolului XVI sunt caracterisate printr-un N. fără frâu. Azi, prin N. se înţelege orice favoare acordată rudelor de către cei ce au puterea în mână".

Pe scurt, nepotismul este, pe de o parte, modalitatea prin care se manifestă dragostea părintească a unor privilegiaţi faţă de urmaşi şi comportamentul urmaşilor care exploatează şansa de a se bucura de poziţia ascendenţilor. Există cazuri în care această relaţie este caracterizată prin decenţă (cazul Nicolae Iorga, bunăoară), sau în care gena purtătoare a genialităţii se transmite din tată în fiu (cele trei generaţii din familia Brătianu, de exemplu, unde nu poate fi vorba de vreun caz de nepotism). În alte situaţii, gena genialităţii se transmite urmaşilor după un moment de odihnă (cazul notoriu al familiei de evrei germani Mendelssohn, de la filozoful Moses Mendelssohn la compozitorul Felix Mendelssohn Bartholdy; în această succesiune de trei generaţii, să remarcăm modestia comportamentului verigii de la mijloc, care-şi definea poziţia prezentându-se în toate situaţiile cu formula: "fiul filosofului şi tatăl compozitorului").

Faptul că tânăra Elena Băsescu îşi închipuie că, fiind fiica Preşedintelui României, este îndreptăţită să aspire la demnităţi politice, completat cu tacita încurajare paternă, este menit să poziţioneze ambele personaje într-o ipostază nefavorabilă. Mi-amintesc în context, de o conferinţă a lui I. G. Duca din ianuarie 1932, "I.I.C Brătianu şi cărţile sale". Convingător şi patetic, vorbitorul reuşea să dovedească adevărul că ilustrul său prieten nu a fost numai un valoros om politic, ci şi posesorul unei vaste culturi, dobândite şi prin bogata sa bibilotecă, în care zăbovea îndelung. Concluzia care se impune este aceea că adevăratele succese în politică nu se pot dobândi fără un autentic fundament cultural. Pornind de la ideea dependenţei reuşitelor în politică de o temelie culturală, mărturisesc că mi-aş dori să mă pot furişa în casa Elenei Băsescu spre a-i evalua, cantitativ şi calitativ, cărţile pe care le deţine. Cum însă o asemenea investigaţie nu-mi este la îndemână, mă mulţumesc să presupun că frecventele ei erori de exprimare nu sunt întâmplătoare…

Am păcătui însă dacă ne-am exprima rezervele doar în privinţa acestor două cazuri. La o cât de sumară trecere în revistă a personajelor nominalizate de principalele partide politice (şi nu menţionăm decât trei partide: PSD, PNL şi PDL) spre a candida în alegerile europarlamentare din iunie 2009, concluziile la care putem ajunge sunt departe de a fi îmbucurătoare. Îndreptându-ne privirea spre cele trei partide care şi-au nominalizat pretendenţii la demnitatea de europarlamentari, ajungem la concluzia că criteriul valorii a fost flagrant încălcat sau ignorat. Cu câteva excepţii, care nu fac altceva decât să întărească regula, conducătorii partidelor politice au considerat calitatea de europarlamentari ca o sinecură acordată următoarelor două categorii: o primă categorie este a acelora pe care electoratul român, la alegerile uninominale, i-a considerat necorespunzători ca reprezentanţi în Parlamentul naţional. (cazul Norica Nicolai este ilustrativ în acest sens); cea de-a doua categorie cuprinde personaje pe care partidele respective le-au recompensat nu pentru valoarea lor intrinsecă, ci pentru fidelitatea dovedită faţă de structurile din care provin (în cadrul acestei categorii, doar puţine nume se pot acoperi cu calităţi şi valoare pentru demnitatea de reprezentant al României în supremul for politic european).

Corelând lipsa de valoare generală a clasei politice româneşti cu aceea a majorităţii actualilor parlamentari şi cu capacităţile aspiranţilor la fotolii europarlamentare, care prin "calităţile" lor nu numai că nu reprezintă şi nu afirmă România în Parlamentul Europei, ci în mod cert o discreditează, presupunem regretul părinţilor fondatori ai Uniunii Europene de a nu fi inclus în textul de naştere al acestei structuri continentale o clauză care să statueze posibilitatea de expulzare a statelor membre ce dovedesc incapacitatea de a funcţiona conform cu principiile şi obligaţiile pe care ar trebui să le respecte toate ţările componente ale UE.

Cerem scuze cititorilor pentru întârzierea numărului pe luna aprilie. Disfuncţiile au avut drept cauză schimbarea tipografiei şi dificultăţile financiare apărute pe fondul crizei generale. În aceste condiţii grele, orice sprijin din partea binevoitorilor este mai binevenit decât oricând. Vă mulţumim pentru înţelegere. *(Redacţia)*

Ce vor frații de peste Prut

FORUL ANTICOMUNIST DIN MOLDOVA

PRIMA DECLARAȚIE OFICIALĂ A PROTESTATARILOR DE LA CHIȘINĂU

Sîntem mulți, sîntem tineri, sîntem uniți! Mergem pînă la capăt!

Nu ne mai puteți controla!

Ne-am săturat să răbdăm un regim totalitar, întreținut prin frică și teroare!

Comunismul este vinovat de cel mai mare genocid din istorie!

Nu vrem să fim conduși de cei care ne-au ucis și deportat părinții și bunicii!

Cerem demisia președintelui Voronin și interzicerea prin lege a partidului criminal comunist!

Nu vrem soluții extreme – cerem judecarea președintelui în baza Constituției!

Nu facem politica nimănui și nu sîntem plătiți de nimeni!

Nu avem culoare politică – sîntem puri și transparenți!

Jos magnații comuniști care ne trimit să muncim la negru și ne fură banii chiar din Western Union!

Mobila de lux și parchetul din Președinție și Parlament sînt cumpărate din procentele de la schimburile valutare!

· Nu vrem în Italia, Portugalia, Spania!

Nu vrem în Canada sau la Moscova!

Vrem să muncim și să fim plătiți în țara noastră!

Vrem un stat bazat pe respect și încredere, nu pe frică și șantaj!

Jos frica, moldoveni!

7 aprilie 2009

IEROMONAHUL SAVATIE BAȘTOVOI CĂTRE MAI MARII REPUBLICII MOLDOVA

CĂTRE MITROPOLITUL VLADIMIR

Liderii opoziției de la Chișinău declarau ieri sus și tare că vor scoate în piață «zeci de mii, milioane de oameni». Însă au ieșit doar cîteva sute, arătînd adevărata față a opoziției moldovenești. Mitingul de azi poate fi rezumat într-o singură propoziție astfel: Opoziția de carton a ieșit la microfon.

În timp ce liderii opoziției și-au cerut și au primit aprobare de la tiranii comuniști pentru noi proteste, adevărații protestatari sînt vînați și torturați de polițiști cu măști pe față. A apărut primul mort, tînărul Valeriu Boboc, tatăl unui copil de un an și jumătate. Sînt sigur că mai sînt și alți morți și că în următoarele două trei săptămîni vor fi sute, deoarece majoritatea dintre cei bătuți au șanse să moară din cauza hemoragiilor interne.

Așa bat comuniștii de cînd sînt ei. Răpesc oamenii și-i bat pînă le dezbat măruntaiele. Apoi îi «eliberează», știind în cîte zile urmează să moară. Iar medicii legiști declară drept cauză a decesului ciroza, supra doză de alcool sau căzătură de la înălțime. Poliția specială învață aceste metode la cursurile secrete.

În aceste zile există sute de tineri care au fost victima unor astfel de bătăi. Mai sînt și alții care stau ascunși, înnebuniți de frică. Dar pînă cînd?

Opriți teroarea în Moldova!

Declarați regimul comunist regim totalitar și interziceți-l prin lege, așa cum s-a făcut în atîtea state europene!

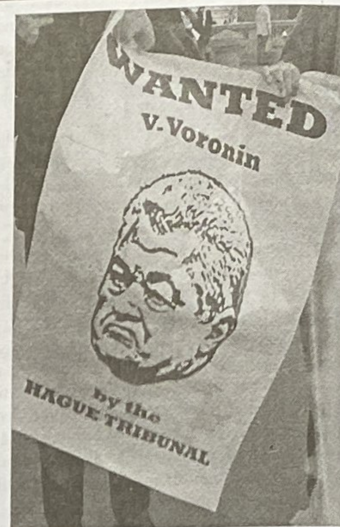
Începeți urmărirea penală a președintelui Voronin și a aparatului său!

Mă adresez în primul rînd mitropolitului Vladimir să iasă și să ceară public încetarea torturii și eliberarea necondiționată a tuturor tinerilor răpiți în aceste zile în mod ilegal de către forțele de ordine și securitatea statului Moldova.

În numele lui Dumnezeu, fiți oameni, uitînd pentru cîteva zile de politică!

Dacă judecățile omenești pot fi cumpărate, judecata lui Dumnezeu nu va întîrzia!

12 aprilie 2009



CĂTRE PREȘEDINTELE VORONIN

În aceste zile comunismul a demonstrat încă o dată, pentru cine mai era nevoie, că este un regim întreținut prin tortură și șantaj. O lume întreagă a văzut cum polițiștii moldoveni atacă lumea pașnică de pe stradă, bătînd cu sadism copii și femei. Totul se petrece sub ochii satisfăcuți ai președintelui, fost general de miliție sovietică.

Am fost personal în mulțime pentru a mărturisi în numele tuturor preoților și a creștinilor torturați și uciși de regimul comunist sovietic. Am mărturisit, mai întîi, în numele bunicului meu preot, pe care nu am avut posibilitatea să-l cunosc, pentru că bolșevicii l-au ucis la vîrsta de 37 de ani, dîndu-mi în loc un tată propagandist al ateismului științific.

Am vorbit cu băieții care au fost aduși în stare să arunce cu pietre și să dea foc Parlamentului și Președinției. Ei nu au dat foc unor clădiri ale statului moldovenesc, ci unor obiecte care au devenit simboluri ale comunismului.

În nume propriu și în numele milioanelor de creștini uciși de comuniști, care cred că mă vor încuviința, mă adresez președintelui Vladimir Voronin:

Domnule Voronin, nu sînteți vrednic să fiți numit domn și nici frate! Vă voi numi, pur și simplu, președinte.

Așadar, președinte Vladimir Voronin, v-am cunoscut față către față o singură dată, cînd ați venit la Noul Neamț, la starețul de atunci Dorimedont, căutînd aliați în prima campanie electorală pe care ați cîștigat-o așa cum ați cîștigat-o. Știți prea bine, episcopul Dorimedont nu v-a devenit niciodată un aliat și, poate de aceea, a murit în condiții atît de incerte la vîrsta de doar 45 de ani.

Vă rog, nu mai folosiți biserica lui Hristos pentru a vă înmulți în mod nedrept numărul de voturi. Lăsați-i pe ierarhii noștri cei slabi de înger să-și vadă liniștiți de drumul lor, pentru că ați văzut că pe unii mai tari, cum a fost vlădica Dorimedont, nu-i veți supune nici prin moarte.

Lăsați-l pe mitropolit ca în acest an să aducă fără Dumneavoastră focul sfînt de la Ierusalim, iar dacă nu are bani de drum, îi voi da eu. Mă tem că dacă veți mai continua mult această tovărășie cu ierarhii moldoveni, vom ajunge degrabă ca ouăle roșii de Paști să fie ornate cu seceri și ciocane.

Vă rog să vă cereți iertare public de la mamele copiilor care au fost stropiți cu droguri, bătuți și torturați de polițiști chiar sub ochii Dumneavoastră.

Eliberați-i pe tineri din arest și ordonați începerea cercetării penale a polițiștilor și a mai marilor lor care au ordonat aceste acte de violență și tortură a cetățenilor pașnici.

Cereți-vă iertare și dați-vă demisia, plecînd undeva departe de acest popor, declarîndu-vă singur, cît mai sînteți președinte, persona non grata pentru Republica Moldova.

Să știți că oamenii nu se nasc răi din fire, ci devin așa prin împrejurările vieții. Aveți încredere în oameni și încercați să învățați să iubiți. Aceasta este o mare bucurie pentru suflet.

11 aprilie 2009



CA SĂ FII TARE TREBUIE SĂ FII SINGUR (3)



Demostene ANDRONESCU

Uitasem complet de aceste declarații și, cum mi s-au părut interesante, am cerut să mi se facă după ele copii xerox. Una dintre acestea (prima), datată 15 decembrie 1962, este cea despre care am relatat mai sus și pe care o voi reproduce după ce voi mai face, însă, încă o precizare. M-am întrebat atunci – și mă întreb și acum – ce caută, la dosarul meu de urmărire penală de după eliberare, documente întocmite în perioada de detenție? Răspunsul nu poate fi decât unul singur: probabil că, fiind considerat nereeducat, mi s-a făcut, în acest sens, o caracterizare la care s-au atașat și documente care să dovedească acest lucru. Iată acum conținutul acestei declarații:

DECLARAȚIE

Subsemnatul Andronescu C. Demostene, deținut în penitenciarul Aiud, fiind solicitat să-mi spun părerea despre trecutul meu și să-mi definesc poziția prezentă, declar următoarele:

De la început țin să precizez că ceea ce voi spune acum, va corespunde întru totul realității, adică în tot ceea ce voi spune voi fi eu cel adevărat. Nici nu voi brava luînd o atotudine absurdă, pentru că nu-mi este felul, dar nici nu voi afișa o atitudine ipocrită, căutând să mă înșel atât pe mine, cât și pe cei care îmi cer această precizare.

Legionar propriu-zis nu am fost niciodată, pentru că atunci când am intrat eu în viață, mișcarea legionară nu mai exista ca organism politic. (Precizez că am 35 de ani.) Am venit în contact, prin lectură și prin viu grai, cu concepția de viață și cu principiile legionare. M-a interesat mai puțin aspectul politic al doctrinei legionare și m-am oprit mai mult asupra aspectului ei educativ. Strădania de a face pe om mai bun m-a entuziasmat și mi-am făcut din principiile morale ale acestei doctrine îndreptar de viață. Din acest punct de vedere nu am ce-mi reproșa, pentru că dacă am reușit să-mi depășesc condiția socială și morală în care mă aflam la un moment dat, acest lucru îl datortez, în primul rând, contactului cu aceste principii. Care a fost condiția mea socială și morală de altă dată nu interesează, pentru că ar însemna să-mi fac autobiografia, or, nu aceasta mi se cere acum. Precizez numai că am fost copil de trupă, trăind, în această calitate, la periferia vieții morale și sociale. Deci trecutului meu nu am ce-i reproșa, pentru că, în ceea ce mă privește, eu am fost animat de sentimente frumoase și nobile, iar dacă cei care au elaborat această doctrină, din punct de vedere politic au greșit uneori, nu sunt eu cel în măsură să-i judec.

Aceasta este poziția mea față de trecut, iar în ceea ce privește poziția actuală, ea este următoarea:

Ca concepție de viață sunt creștin. Ca stil de viață mă străduiesc să-l realizez pe cel creștin și, în măsura în care concepția și stilul de viață creștin se întâlnesc cu concepția și stilul de viață legionar, comunist sau cu orice altă concepție și stil de viață, în aceeași măsură sunt și legionar, comunist sau altceva.

Cât despre atitudinea mea politică, declar că politică nu fac. Fără să fiu de acord cu orânduirea socială și regimul politic actual, și acest dezacord izvorăște din concepțiile diferite despre lume și viață, voi da, așa cum mă învață religia mea, Cezarului ce i se cuvine Cezarului, adică mă voi supune acolo unde voi fi, în închisoare sau afară, în libertate, legilor existente, străduindu-mă să fiu un cetățean model, voi munci corect și cinstit, dacă mi se va da posibilitatea să fac aceasta, căutând astfel să contribui și eu la bunăstarea materială a societății, considerând că, din acest punct de vedere, cele două concepții, creștină și comunistă, se împacă oarecum. Cât despre conflictul și neconcordanța dintre concepția mea de viață și aceea a societății în care trăiesc, voi căuta să-l rezolv în favoarea colectivității, suportând eu toate consecințele, adică trăindu-mi drama sufletească lăuntric, căutând să nu afectez pe cei din jur.

Aceasta este poziția mea actuală și țin să precizez încă o dată că ea corespunde realității, adică eu cel adevărat sunt cel de acum, din această declarație. Accentuiez acest lucru pentru că s-ar putea ca peste o săptămână, o lună sau mai știu eu peste cât timp, să spun altfel. S-ar putea ca, pierzându-mi mințile, să bravez, sau chiar să o iau razna, susținând enormități și luând o atitudine de frondă. Sau s-ar putea ca, tentat de libertate sau forțat de alte împrejurări, să afișez o atitudine ipocrită, lamentându-mă și spunând lucruri în care nu voi crede. Să se știe însă că acela nu voi fi eu. Va fi dementul sau licheaua din mine.

Aceasta este poziția mea adevărată și pe aceasta o susțin și semnez azi 15 decembrie 1962.

Demostene Andronescu

După ce am terminat de scris, în așteptarea caraliului care trebuia să mă ducă „acasă", am căzut pe gînduri. Nu cumva am dat eu această declarație împins de resorturi abisale necontrolate, creându-mi astfel, inconștient, un alibi pentru dezertările viitoare? Nu cumva instinctul meu de conservare colaborează suversiv cu subconștientul care, pentru a mă „salva", oferă conștiinței mele pentru justificare acest parșiv alibi moral? Și am început să-mi fac fel de fel de imputări: De ce nu am avut tăria să spun și în scris colonelului Crăciun ceea ce i-am spus destul de răspicat verbal, și anume că noi doi (adică eu și el) nu putem colabora (și nu vom colabora niciodată), fiindcă facem parte din tabere diferite? Sau de ce nu am avut tăria de a refuza să dau orice declarație, cum ar fi făcut bunul meu prieten Traian Anderca, de exemplu. Desigur, Crăciun, care, deși rudimentar, e totuși un bun psiholog, va interpreta în felul lui această declarație și mă va hărțui în continuare, pentru a-mi crea condiții să mă trasform fie în „dement", fie în „lichea".

Bântuit de astfel de temeri, la un moment dat m-a bătut gândul să rup declarația și să scriu pe o foaie de hârtie doar atât: *Nu am nunic de declarat. Lăsați-mă, vă rog, în pace!* Eram chiar hotărât să fac acest lucru, când deodată s-a deschis ușa și gardianul, după ce mi-a făcut o percheziție sumară, ca nu cumva să fi sustras vreo coală de hârtie, mi-a ordonat să-mi pun mantaua pe cap și apoi m-a condus înapoi pe celular.

O dată intrat în celulă, m-am liniștit de parcă aș fi intrat în tinda unei biserici. De cum s-a închis ușa în urma mea, toate temerile mi s-au risipit și am început să recit murmurat, ca pe o rugăciune, strofa unei poezii. La cele ce se întâmplaseră nu m-am mai gândit deloc, fără să fac nici un efort. Era, probabil, o reacție de apărare a organismului, căci evenimentele trăite în ziua respectivă mă epuizase psihic. De altfel, și în noaptea care a urmat, am dormit fără vise. A doua zi m-am sculat odihnit și chiar bine dispus. Am recapitulat cele întâmplate cu o zi înainte și m-am declarat oarecum mulțumit de poziția pe care mă plasasem. Mă temeam însă că vor urma represaliile, deoarece, din acest punct de vedere, colonelul Crăciun nu rămânea niciodată dator. Mă amăgeam, totuși, cu iluzia că el nu va avea timp de mine și că declarația pe care am dat-o o să zacă uitată, cel puțin o vreme, în vreun dosar. Nu a fost însă așa, ci, după cum am aflat mai târziu, ea a fost citită cu atenție de cei în măsură să o facă. Dovadă în acest sens sunt referirile la ea făcute de Crăciun într-un „club", precum și sublinierile de pe originalul care există la dosarul meu de la C.N.S.A.S. Măsuri represive împotriva mea nu au fost însă luate. De altfel, colonelul Crăciun nu m-a mai abordat niciodată, lăsându-mă în seama subalternilor săi. De văzut, l-am mai văzut de câteva ori cu ocazia „reprezentațiilor" pe care ni le oferea periodic, însă față către față cu el nu am mai stat niciodată. Doar cu câteva zile înainte de eliberare (în ultima decadă a lunii iulie 1964), când a asistat la întrevederea pe care am avut-o cu sora mea chemată special, de la București, pentru a mă determina să accept reeducarea.

Starea aceasta de incertitudine și de așteptare a durat exact zece zile, până în prima zi de Crăciun (1962). Atunci, după ce vecinii mei au fost luați și duși la „club", s-a deschis și ușa celulei mele și în cadrul ei a apărut mai vechea mea cunoștință, plutonierul Lungu. Acesta, bine dispus, după ce m-a salutat afabil, spunându-mi bună dimineața, m-a invitat să-l urmez. Crezând că voi fi dus din nou la Crăciun, l-am urmat fără să protestez, cum, probabil, aș fi făcut și dacă mi-ar fi spus unde mă duce. Căci, nedându-mi seama încotro mergeam (amintesc că nu cunoșteam deloc topografia închisorii), m-am pomenit împins într-o încăpere despre care am înțeles ceva mai târziu că era „Clubul tineretului". Aici, plutonierul Lungu m-a dat în primire unui individ care, cocoțat pe o „estradă", stătea la o masă, răsfoind un caiet cu însemnări. Până să mă dumiresc eu unde sunt, însoțitorul meu a dispărut precipitat, fără să-mi dea nici o lămurire. La un moment dat, personajul în fața căruia mă aflam m-a întrebat, privindu-mă într-un fel anume: *Tu ești Andronescu?* M-a surprins nu atât faptul că-mi știa numele, cât „familiaritatea" și aroganța cu care mi s-a adresat. I-am răspuns străduindu-mă să fiu cât mai calm: *Da!* Și, tot atât de calm, l-am întrebat la rândul meu: *Dar tu cine ești?* De data aceasta a fost rândul lui să fie surprins și ca să mă pună la punct. Mi-a răspuns ridicând iritat tonul: *Eu nu sunt „tu", eu sunt domnul inginer Parpalac.* I-am răspuns prompt, la fel de iritat ca și el: *Vei fi fiind tu domnu' inginer Prepeleac, sau cum zici că te cheamă, dar văd că ești și tu îmbrăcat ca și mine în zeghe, deci ești și tu tot pușcăriaș ca și mine. Și, dacă tu îți permiți să mă tutuiești, nu văd de ce nu mi-aș permite și eu să fac același lucru.* De data aceasta, înfuriat de-a binelea, vrând să răspundă, a început să se bâlbâie. (Parpalac avea acest defect: când era furios sau emoționat, se bâlbâia de nu mai înțelegeai nimic din ce voia să spună.) Nevrând să mai întind pelteaua, i-am întors spatele și m-am pierdut în forfota celorlalți deținuți, căci „programul de lucru" nu începuse încă. Am întâlnit în acest adevărat furnicar (erau peste o sută de oameni, după estimările mele) mulți cunoscuți și chiar câțiva prieteni apropiați. Spre surprinderea mea, în ochii unora dintre aceștia din

(continuare în pag. 7)

LEGENDE VII ALE LUPTEI ANTICOMUNISTE: RAUL VOLCINSCHI

O EVADARE ÎN PLIN STALINISM



PROCURATURA MILITARĂ CLUJ
Dos.nr.[f.n.]/957

ORDONANȚĂ
de pornirea procesului penal
Anul 1957, luna mai, ziua 6

Maior de Justiție Vodă Constantin, procuror militar al Procuratorii Militare Cluj, avînd în vedere sesizarea telefonică a Dir.Reg.M.A.I. Cluj, avînd în vedere constatarea făcută la fața locului în legătură cu evadarea arestaților VOLCINSCHI RAUL și CRISAN EUGEN în seara zilei de 05.05.1957, din care rezultă date suficiente cu privire la infracțiunea de evadare.

La fața locului am constatat că pentru reușita evadării cei doi arestați s-au înarmat cu bucăți de fier, cu care au lovit paza de la arestul M.A.I., precum și ofițerii de serviciu de la poarta principală, în urma cărui fapt doi militari din pază au fost internați în spital avînd grave lovituri în cap, iar restul de 3 militari sînt loviți mai ușor și nu au necesitat internarea în spital, ci au fost pansați de medic.

Din urmele de sînge găsite la fața locului, din cele constatate la personalul de serviciu de la poarta pricipală, precum și de faptul că arestatul CRIȘAN EUGEN a fost găsit în fața ușii împușcat, sînt suficente date cu privire la infracțiunile:

1.- Vătămarea integrității corporale p.p.art.471 C.P. și

2.- Infracțiunea de evadare p.p.art.297 al.2 C.P. săvîrșită de arestatul VOLCINSCHI RAUL, născut la 14.-0.1923, în comuna Lwov – URSS – fiul lui Valeriu și Heviga, fost conferențiar universitar, cu ultimul domiciliu in Cluj, str....

DISPUN:

Pornirea procesului penal cu privire la infracțiunile prev. de art.471 și 297 al.2 C.P., urmărirea penală făcîndu-se de Procurorul Militar al Procuraturii Militare Cluj.

PROCUROR MILITAR
Maior de Justiție
SS indescrifrabil

Împreună cu cîteva alte acte, documentul acesta a fost eliberat de arhiva C.N.S.A.S. la cererea d-lui **Raul Volcinschi** în anii din urmă. Dosarul de urmărire pe care Securitatea comunistă l-a alcătuit pentru d-l Raul Volcinschi, între anii 1956 și 1989, numără 123 volume.

Am ales acest act procesual penal pentru conciziunea sa. E lapidar și impersonal în mai mare măsură decît oricare alt act procesual din cauza penala privitoare la "fostul conferențiar universitar" Raul Volcinschi. O astfel de hîrtie însemna condamnarea. Teoretic, hîrtia asta era numai începutul unei proceduri desfășurate în contextul indiciilor existenței unei infracțiuni. În ciuda prezumției de nevinovăție care trebuie să țină cumpăna oricărei cercetări penale, în realitate hîrtia asta nu era un început, ci era un sfîrșit. În realitate, conferențiarul universitar Raul Volcinschi, doctor în Științe Economice și licențiat în Drept, devenea în mod implacabil, definitiv și iremediabil, un "fost". În realitate, cînd procesul penal era "pornit", procesul penal era gata încheiat. Pentru că pornirea procesului penal însemna obligatoriu trimiterea în judecată prin rechizitoriu, iar asta însemna condamnarea. Era o chestiune de "cîți ani?" sau "oare o să rezist *acolo*?". În rest puteai să fii sigur că judecătorul nu-l va contrazice pe procuror.

Raul Volcinschi fusese arestat în 1956 și a mai fost eliberat abia în 1964. Apoi, "pe vremea lui Ceaușescu", a mai "executat" încă 8 ani de închisoare, în diferite perioade. Din istorisirile lui nu răzbate nici o urmă de orgoliu pe seama înțelepciunii sale nebunești, așa cum, din păcate, aproape nici unul dintre *cuminții* conformismului nu are vreo urmă de jenă cînd află că "pe vremea aia" se putea *și așa*.

Raul Volcinschi a fost ajutat în existența sa de "om liber" în comunism, fie "afară", fie în penitenciar, de o chimie psihică aparte: nu a simțit niciodată frica. La asta s-a mai adăugat o vigoare fizică excepțională și obișnuința de a se echilibra spiritual prin rugăciune.

Îl vom lăsa în continuare pe d-l Raul Volcinschi, astăzi octogenar, să istorisească episodul evadării din arestul Securității de la Cluj. Așa cum se va vedea și de aici, niciodată în viață nu a fost interesat de scăparea sa exclusivă. Și niciodată nu a fost interesat să se eschiveze. Nu și-ar fi imaginat niciodată, de pildă, că ar putea să părăsească țara. Interesul personal nu l-a distanțat niciodată de rostul patriei, de rostul neamului și de Dumnezeu.

În '56 sînt arestat. Chiar din Universitate sînt arestat... Eram conferențiar universitar la Facultatea de Drept din Cluj. Am fost dus la Securitatea din Cluj și, ce să vă spun, situația a fost destul de grea. Au tăbărît din capul locului pe mine cu o violență extraordinară. Violență fizică... Eu nu prea mai am unghii la picioare. Mi le-au extras așa... științific. Dar nu prea e comod cînd îți face, știi, pedichiura domnul maior Bainer. Am fost bătut rău de tot.

Țin minte bătaia de Sfîntul Ștefan din anul '56. Fusesem arestat pe 23 noiembrie și de Sfîntul Ștefan mi-au dat o bătaie la tălpi cumplită. M-au bătut Bainer și Kiraly.

Chestiunea se încurca. Se întîmpla ca oamenii să mai aibă slăbiciuni și începeau să vorbească: "A fost și ăla, îl cunosc și pe celălalt... A fost și ăla acolo, a fost și celălalt..." Astfel chestiunea se întindea.

Deci, din două motive, eu mi-am pus la punct evadarea. Nu se mai putea. Mi-am zis: "Mai bine mori, decît să se întindă treaba asta! Pentru că vor fi arestați prea mulți". Și, apoi, mai era și felul meu de a fi. Eu sînt un luptător. Să stau acolo în arest ca o rîmă, să îndur toate umilințele alea... Să mă tîrîi din cameră la closet și de la closet în cameră. Sau la anchete bătut și umilit... Așa că m-am pregătit. M-am pregătit mai întîi sufletește. Eram convins că trebuie să evadez. Și eram convins că evadarea va reuși pentru că eram convins că nimic nu se putea face atunci decît prin forță. Asta era condiția mea: eu mă plasam întotdeauna cu spatele la zid. Ziceam: "Asta e! Mai departe nu se mai poate! O fac și mor sau scap. Altceva nu se poate". Și știam că dacă pui astfel problema, cu fermitate, dacă nu ești căldicel, trebuie să reușești. Așa credeam eu: că o să reușesc. De altfel, așa am trecut prin toată pușcăria. Asta era filosofia mea practică. Ziceam: "Nu-mi pasă! Ori, ori!".

Mă gîndeam să acționez la anchetă. Cu Bainer ajunsesem la formula asta: după ce scria, îmi dădea să citesc, eu citeam, îi dădeam hîrtia înapoi și el se întorcea cu spatele s-o pună în dosar. Atunci era momentul să-l lovesc cu fierul în cap. Vroiam să evadez de-acolo, dar nu știam ce să fac mai departe. Unde mă duc de-acolo. Aveam nevoie de informații, pentru că nu cunoșteam clădirea. Cînd te ducea la anchetă, erai cu ochelari negri și nu vedeai nimic, sau vedeai uneori pe sub ei, dar nu-ți puteai da seama exact pe unde ești.

Și la un moment dat mi-l bagă în celulă pe Eugen Crișan. Era un tip înalt, cam cît mine, frumos, cu păr ondulat. Și era bine legat. Avea un mic defect la un ochi. El cunoștea clădirea.

"Da' de ce vă interesează? Vreți să evadați?", m-a întrebat. I-am spus. Iar el a răspuns imediat: "Și pe mine mă interesează evadarea".

Eugen Crișan era legionar. Era de prin Ocna Mureș, luat pentru tentativă de omor. Se certase cu secretarul de partid din comuna lui și, cînd s-a întîlnit cu el pe pod, a vrut să-l arunce în rîu. El zicea: „Am vrut să-l țip în Murăș".

Și mi-a făcut schiță perfectă pe fundul gamelei date cu săpun. Desenam de cînd terminam de mîncat și pînă ne lua vesela. Am memorat unde sînt intrările și ieșirie, ușile, scările, traseele, în sfîrșit, mi-am cam dat seama cum era pe-acolo...

Am luat hotărîrea că, foarte simplu, asta e, trebuie să-l lovim pe gardian în cap. Îl lovim și "Bună ziua!".

Paturile de fier pe care dormeam aveau o bară de fier care solidariza alte două piese. Pe-asta am demontat-o. În ziua de 5 mai... hm, era ziua morții lui Napoleon... Pe 5 mai '57 am băgat în haine fiarele acelea luate de la pat. Cu cîteva zile înainte, eu desfăcusem de la baie o piesă de la robinet așa încît rotița robinetului să poată fi scoasă imediat. Acum am cerut să fim scoși la baie la ora 5 după-amiază. Programul de baie era în mod obișnuit la ora 7 seara. Era de serviciu plutonierul Tripon. Era ca un bivol de mare. Mergea încet și era un tip greoi. Cînd am

fost duşi la baie, Eugen s-a dus spre closet, iar eu am rămas la chiuvetă. Am scos rotiţa robinetului şi m-am îndreptat spre gardian, zicînd: "Uite, dom'le, s-a rupt... Şi vă arăt, ca să nu spuneţi că am rupt-o eu". L-am momit să intre în camera de baie şi el a căzut în cursă. A privit robinetul, a devenit neatent, iar eu i-am tras una cu fierul în ceafă. A căzut. Era un tip voinic. Dar a căzut ca un bou înjunghiat, cu un geamăt. Şi am crezut că asta a rezolvat situaţia pentru cîteva minute. Mi-am zis că trebuie să deschid celulele şi cine vrea să iasă. Ţin minte că într-o celulă era Iulia Lazăr, fiica lui Ilie Lazăr, iar ea s-a speriat foarte tare de tot ce s-a întîmplat mai apoi.

Mă gîndeam că vom face cu toţii un iureş şi vom ieşi cu toţii. Mai ales că erau acolo băieţi de-ai mei... Eram vreo duzină de cunoscuţi în vremea aia în arest... Cel care era cu mine, Eugen Crişan, era în legătură cu unul Roşu din ceata lui popa Şuşman de la Poşaga. Şi ne gîndeam că oricum n-avem unde să ne ducem decît în munţi. În Făgăraş sau în altă parte.

Baia era la capătul unui coridor lung şi drept. În ultima celulă, cea de lîngă baie, era Iulia Lazăr. Penultima era a noastră, a mea şi a lui Eugen Crişan. Apoi încă trei, în care erau nişte bărbaţi. În dreptul băii, coridorul făcea un colţ, iar pe latura cealaltă mai erau cîteva celule. Într-una erau nişte preoţi. Cînd m-au văzut deschizînd, au făcut semnul crucii asupra mea. Da, dar de ieşit, nu ieşeau. În următoarea, nişte femei. În alta, unul care abia îşi trăgea nişte ciorapi pe el. Apoi am dat de unul dintre episcopii greco-catolici arestaţi şi de unul din lotul meu, dar care ezita. În timpul ăsta, gardianul căzut a început să urle. Ofiţerul de serviciu şi alţi doi gardieni au ieşit pe coridor. Pe unul dintre ei l-am izbit cu fierul în cap... Ăla şi acum umblă dînd din cap. E pensionar prin Cluj şi îl văd că tot bălăngăne din cap şi acum. Am început noi bătaia cu ceilalţi şi i-am doborît imediat. I-am terminat! Apoi am fugit pe coridoarele Securităţii din Cluj, pe traseul stabilit.

Eugen Crişan credea că în camera ofiţerului de serviciu trebuie să fie un pistol. Nu se putea să nu fie înarmaţi cei la Securitate! Dar ei, de frică, se băgaseră înăuntru şi încuiaseră. Noi am dărîmat uşa peste ei. Eram dezlănţuiţi! Pur şi simplu am dat peste ei. I-am pocnit şi s-au refugiat prin colţuri, iar noi am căutat pe acolo, prin sertare. Nu era nici un pistol. Cu asta am pierdut timpul. Căutînd ticălosul ăla de pistol.

Am fugit iarăşi, refăcînd o parte din traseu, ca să ajungem spre exterior. De ieşit, nu era greu, cheia era la noi.

În exterior era o platformă, urmau cîteva trepte, vreo 5-6, iar ieşirea dădea în strada Traian. Pe vremea aceea strada era pavată cu piatră neregulată. Piatră de rîu.

Cînd să ieşim, din faţă veneau vreo trei ofiţeri. Unul, văzîndu-ne, îşi desfăcuse port-pistoletul şi căuta cu mîna arma. Eu m-am făcut că intru printre ei, ştii, ca la rugby, deşi eram football-ist, şi ei s-au adunat. Atunci am făcut un pas pe stînga, am şters peretele şi m-am tot dus pe lîngă ei.

Ies afară şi în momentul ăla văd în spate vreo doi-trei care, auzind strigătele „Fug banditii!”, fugeau şi ei pe scara interioară în sus, adică în direcţia opusă nouă. Numai atît se vedea: nişte funduri care se înghesuiau şi se frecau între ele ca să scape în sus. Eram în situaţia aceea şi totuşi, ştii, m-a pufnit rîsul!

Atunci am trecut de uşă şi Eugen după mine. Am ieşit pe platformă. N-am văzut însă că în stînga e un soldat de pază din cei de la trupele de Securitate, înarmat. Pe ăla nici nu l-am văzut... Şi am sărit de pe platformă. Nici n-am mai atins treptele. Cum am sărit, la aterizare m-am lăsat pe vine... În momentul acela, a trecut rafala peste mine. Eu am continuat cursa.

Pe Eugen rafala l-a luat în plin. Şi, sigur, el a murit... A murit... Un pas era în urma mea pe platformă... Un glonţ a intrat drept în inima lui...

Eu trec prin curticică şi aud în spatele meu ceva. Aud pe cineva care aleargă şi aud un declic de pistolet. Ţac, ţac! S-au încălecat gloanţele!

Cineva trăsese spre mine de la numai doi-trei metri. De la distanţa asta nu se poate rata! Şi totuşi eram neatins! Apoi, cînd m-au readus, mi-au arătat: „Uite, ăsta era norocul tău! Te împuşcam aici şi gata, mureai!”.

Dar acum scăpasem.

Sar gărduţul curţii de la Securitate şi traversez strada. Aici a fost ghinionul meu. Tot ghinionul meu a fost că pantofii mei n-aveau şireturi. Din saltea aş fi putut să trag nişte aţă şi să-mi fac un şiret provizoriu. N-am avut şiretul ăsta. Eu eram sportiv, aveam antrenament, fugeam repede. Dar atunci nu puteam pentru că îmi tot juca pantoful în picior. Eu, tot căutînd să-l ţin, îmi crispasem puţin degetele, ca să nu alerg desculţ prin mijlocul oraşului. Urma să trec podul peste Someş... Şi mi-am agăţat vîrful pantofului de un pietroi din pavaj.

Am căzut cu capul în caldarîm. Şi-acum am semne la rădăcina nasului şi la arcadă. M-am lovit şi de bordura trotuarului. Dincolo de bordură era ceva iarbă. Întins pe jos, am băgat mîna în iarbă şi m-am prins. Zic: „În sfîrşit, am văzut şi eu un pic de iarbă!”. În momentul ăla, ca o ceaţă mi-a trecut prin faţa ochilor şi am rămas o clipă imobil. M-au ridicat doi securişti. Erau doi ofiţeri. Şi m-au readus prin curticica aceea oribilă...

În curte erau nişte pari plantaţi care în vîrf aveau nişte globuri colorate din sticlă. Pe la mijlocul drumului, mi-am revenit. „Ei, păi, ce, mă las eu dus înapoi?! Păi, ăştia mă omoară cu bătaia!”. „Ei, lasă...” Cel din stînga mă ţinea mai puţin strîns decît cel din dreapta, care se cramponase de mîna mea. I-am tras cu stînga un cot în stomac şi el mi-a dat drumul. Am ridicat un glob cu stînga şi l-am lovit pe celălalt securist în faţă. Acum a slăbit şi el strînsoarea şi mi-a dat drumul.

Şi cînd dau să fug, îmi pune unul o piedică ordinară... M-a secerat. Am căzut, mi s-a rupt pantalonul... Iar pielea genunchiului s-a sfîşiat încît se vedea osul. Au sărit trei pe mine. Unul mi-a dat cu o coadă de mătură, altul cu patul armei... M-au lovit în cap şi am leşinat.

M-am trezit într-o celulă de la izolare. Un securist, Barany, mă tot lovea cu vîrful bocancului în fluierele picioarelor. Şi-acum mai am nişte semne acolo. „Ai vrut să fugi, ai? Nu te-am omorît, dar măcar acum o să aibă cine ne spune cum aţi pus la cale evadarea”.

Pentru organizaţia anti-comunistă, pentru care mă arestaseră de la bun început, mi-au dat 25 de ani, iar pentru chestia cu evadarea mi-au dat 20. Asta pentru că Naghi, şeful arestului, pe care l-am lovit în cap, a rămas damblagiu. Dar, ce să fac? El mi se agăţase de piept! L-am lovit o dată să scap de el, însă nu mi-a dat drumul. Şi-atunci l-am lovit şi a doua şi a treia oară. Asta a fost! A căzut ca un sac. Tripon n-a avut nimic pînă la urmă, l-am lovit în ceafă, dar Naghi a încasat-o rău de tot. A fost pensionat imediat. A venit la proces şi l-am văzut cum dă din cap. Şi o să dea din el aşa pînă la sfîrşitul zilelor...

Bărbăţia, onorabilitatea şi inteligenţa nu sînt singurele daruri ale profesorului Volcinschi. E sensibil, e poliglot, e cult şi e o persoană extrem de agreabilă. Are umor şi are o largheţe sufletească pe care România contemporană nu numai că nu o mai cultivă, dar nici nu o mai suportă. Traseul complicat al vieţii lui a fost pe măsura dimensiunilor spirituale şi pe măsura rezistenţei sale. Un cavaler care trage a nebun ori un nebun care trage a cavaler, vor fi spunînd unii...

Vine dintr-o spiţă boierească de români get-beget care, după documente, se trag din Volcineţul de acum 400 de ani.

A copilărit la Mînăstirea Putna pe lîngă bunicul lui, care era stareţ.

Latinist de excepţie în liceu, a plecat la Bucureşti pregătit să facă Medicina, dar a intrat şi a absolvit cu brio Dreptul şi Ştiinţele Economice, în care şi-a dat şi doctoratul.

Ca toată lumea bună, a fost deţinut politic înainte de 1964.

A fost băgat între puşcăriaşii de drept comun în anii '80 şi a fost consilier al ministrului de Interne în anii '90.

A pus la cale două atentate împotriva lui Ceauşescu.

Pe scurt, şi-a pus viaţa pentru prietenii săi, locuitorii acestei ţări. Iar dacă ar fi putut, şi-ar fi pus viaţa pentru toţi creştinii şi pentru toţi oamenii.

Or, dragoste mai mare ca aceasta nimeni nu are!

Despre toate astea, însă, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom putea citi pe larg, cît de curînd, în volumul de memorii pe care domnul profesor Raul Volcinschi s-a hotărît, după multele insistenţe ale apropiaţilor săi, să îl pregătească.

Lucian D. POPESCU

CA SĂ FII TARE TREBUIE SĂ FII SINGUR

(urmare din pag. 5)

urmă am observat o undă de satisfacţie văzându-mă printre ei. Era cu totul altceva decât bucuria revederii: era satisfacţia „inconştientă” că mai căzuse unul care se încăpăţânase să fie altfel decât ei. Căci cei care „rezistau” erau, pentru „capitularzii” care-şi mai făceau scrupule, o adevărată „mustrare”. Şi această observaţie mi se va confirma mai târziu, când voi ajunge în fabrică.

Când am scăpat de acolo, nu am regretat că am trăit şi această experienţă. În primul rând, pentru că, asistând la o şedinţă de „demascare”, mi-am dat seama ce enormităţi trebuie să debitezi pentru a trece această probă. Cel care s-a „spovedit” în acea primă zi de Crăciun a fost „odiosul” Hordilă, care a dovedit, cu acest prilej, că nu are nici mamă, nici tată. Se vedea cât de colo că supralicitează. De altfel, îl voi întâlni şi în fabrică, unde voi avea prilejul de a-l cunoaşte mai bine, căci şi acolo s-a comportat ca un adevărat acuzator public. „Spovedania” lui Hordilă a durat aproape două ore, şi mai dura încă, dacă nu ar fi fost oprit chiar de Parpalac, care avea un plan bine stabilit de către conducere, plan pe care trebuia să-l respecte. Au urmat apoi discuţiile organizate, care constau în întrebări cât mai incomode puse de către asistenţă „mărturisitorului”. Acesta a răspuns prompt la toate, îngroşând acolo unde putea îngroşa acuzaţiile aduse sieşi, trecutului său, morţilor, Mişcării legionare ori societăţii burgheze în general. Tot acest bâlci a fost întrerupt de venirea mesei. Căci în această situaţie masa se servea la „locul de muncă”.

În pauza de masă, şi apoi în cea a „discuţiilor libere” (în programul cluburilor de reeducare era prevăzută şi o asemenea acţiune, în care cei „silitori la învăţătură” îi „ajutau” pe cei mai „grei de cap” să înţeleagă necesitatea acestei „nobile” activităţi), am fost înconjurat de o serie de prieteni şi de cunoscuţi – cărora, după ce le-am relatat circumstanţele în care fusesem adus acolo, le-am spus şi care este poziţia mea faţă de reeducare. M-a surprins, cu această ocazie, puterea de adaptabilitate la această jalnică situaţie a unora dintre ei pe care îi ştiam oameni integri. Unul dintre aceştia, faţă de care mi-am exprimat regretul de a fi ajuns acolo, m-a asigurat cu oarecare maliţiozitate în glas: *Nu-i nimic! Te vei obişnui şi tu şi ai să vezi că dracul nu-i chiar atât de negru.* Altul, căruia i-am mărturisit că pe viitor voi refuza categoric să mai asist la o asemenea porcărie, m-a apostrofat chiar, acuzându-mă că sunt orgolios, că fac pe grozavul şi că, din cauza mea şi a celorlalţi asemeni mie, nu se vor elibera nici ei. Toate acestea mi-au creat o stare sufletească sumbră şi abia aşteptam să mă retrag în eternitatea celulei mele.

A doua zi, când uşa s-a deschis şi am fost invitat din nou să merg la „club”, am refuzat categoric să o fac. Au mai încercat o dată, şi încă odată, şi până la urmă au renunţat. Astfel că, până în primele zile ale anului următor, am fost lăsat în pace. O dată cu intrarea în noul an, însă, a început cea mai cumplită perioadă din toţi anii mei de detenţie. Poate doar numai în timpul anchetei să mai fi fost atât de zbuciumat sufleteşte... *(Va urma)*

UN MARE POET DIN ÎNCHISOARE: CONSTANTIN OPRIŞAN (1921-1958)

La Editura Christiana din Bucureşti a apărut micul volum intitulat *Cărţile Spiritului şi alte poezii*, semnat de un mare poet necunoscut publicului larg: Constantin Oprişan, martir al temniţelor comuniste. Este prima oară cînd toate versurile rămase de la Constantin Oprişan se regăsesc între copertele unui volum (o selecţie fusese inclusă de regretatul Radu-Dan Vlad în volumaşul *Doi poeţi damnaţi: Constantin Oprişan & Ştefan Vlădoianu*, Editura Majadahonda, Bucureşti, 1995). Reproducem aici o parte din poemul neterminat şi fragmente lămuritoare din auxiliile editoriale.



DIN PREFAŢA DOMNULUI MARCEL PETRIŞOR:

Constantin (Costache) Oprişan (1921-1958), după ce trecuse prin iadul de la Piteşti, a stat în celula 4 din cumplita „Casimcă" a Jilavei, cu Gheorghe (Ghiţă) Calciu, cu Iosif V. Iosif şi cu mine, şi tot acolo a murit în iulie 1958. Grav bolnav de tuberculoză, i s-a refuzat orice ajutor medical... Este cel pentru care viitorul părinte Calciu şi-a tăiat venele, în iluzia că ar putea să-l salveze de la moarte hrănindu-l cu sângele lui

Avea mare har de poet şi ne-am străduit toţi trei să-i memorăm versurile amplului poem „noologic", precum şi alte piese de mai mică întindere, pe care mai în urmă le-am reconstituit din memorie cu Ghiţă Calciu, atât pe cât am mai fost în stare după atâţia ani. Sunt şi locuri pe care le-am uitat amândoi, dar îmi place să cred că am salvat – cu destulă fidelitate – esenţialul...

Dacă despre Dante Aligheri, autorul *Divinei Comedii*, contemporanii spuneau c-ar fi fost omul care a văzut cu ochii săi infernul, trecând prin toate bolgiile lui, despre Constantin Oprişan, autorul *Epopeii noologice* sau al *Cărţilor Spiritului*, s-ar putea spune cu certitudine nu numai că l-a *văzut*, dar că l-a şi *trăit*, trecând prin toate hrubele sale; nu ca vizitator, precum Dante, ci şi supus unui întreg arsenal al supliciilor deloc imaginare...

Dar nu asta contează, ci ceea ce spune acest autor despre geneza şi formarea spiritului creştin, despre durerile şi bucuriile făuririi sale. Evidenţele unei conştiinţe care evoluează în spirală şi-n devenirea căreia apar treptat perioade grele de semnificaţii: Helenismul, cu sarabanda filosofiei antice; Patristica, cu revelaţiile-i mistice; Eroismul medieval, cu al lui cult al onoarei; Renaşterea, cu iluzoriile umanisme, apoi Modernitatea subsecventă, cu ispitele şi capcanele raţionaliste – de la Descartes la Kant şi de la Hegel la Marx –, cu tentaţiile existenţialiste sfârtecate de ideologii donquijoteşti şi de utopiile opresive ale unei contemporaneităţi din teascurile căreia salvarea nu se întrevede decât într-o perspectivă eshatologică...

Înţelepciunea lirică a mucenicies e uneori mai profundă şi mai vie decât toate tomurile speculaţiei filosofice, căci se întemeiază pe o experienţă care nu se poate substitui prin teorii şi pe nişte raţiuni ale inimii pe care mintea anevoie ajunge să le pătrundă. Citiţi-l pe Costache Oprişan şi veţi vedea că-l veţi ţine *minte* cu *inima*!

DIN NOTA ASUPRA EDIŢIEI:

Acest volum de versuri ale poetului-martir Constantin Oprişan nu are la bază nici un manuscris auctorial, ci se bazează pe memoria celor ce au fost închişi cu el în Casimca Jilavei şi care i-au învăţat pe de rost versurile concepute strict mental în anii de detenţie.

Încă din 1967-68, Gheorghe Calciu şi Marcel Petrişor şi-au confruntat rememorările şi le-au pus pe hârtie, într-un caiet dictando de 48 de pagini, scris mărunt – cu cerneală albastră şi pe alocuri cu pixul – până la pagina 38. Caietul avea să fie confiscat de Securitate la 22 I 1968 şi recuperat abia după 1989, când a fost revăzut de cei doi şi, pe alocuri, îndreptat sau adăugit.

Din păcate, cu toate eforturile conjugate, mai vechi sau mai noi, au rămas în texte şi unele lacune, pe care editorial le-am semnalat prin puncte de suspensie între paranteze drepte. Majoritatea strofelor au putut fi totuşi reconstituite în integralitatea lor, ceea ce permite o lectură aproape normală, chiar dacă nu întotdeauna cu certitudinea absolută a conformităţii cu "originalul" pierdut. După atâţia ani – şi la o asemenea cantitate de material memorat – e omeneşte să apară unele "infidelităţi", dincolo de voinţa şi exigenţele memoratorilor. Textul rezultat are însă coerenţă şi unitate stilistică Personalitatea poetică a autorului ni se înfăţişează bine marcată şi chiar inconfundabilă, iar versurile alcătuiesc un univers intelectual şi artistic greu de suspectat de vreo contrafacere esenţială...

Marele poem pe care l-a ambiţionat Constantin Oprişan – în genul *Tragediei omului* a lui Imre Madach, dar cu mai multă filosofie – a fost cunoscut printre deţinuţii politici sub diferite titluri (care uneori sunt de fapt ale diferitelor sale părţi), reflectând poate şi o anumită oscilaţie a autorului: *Poemul ontologic* (cum figurează şi în ediţia antologică din 1995), *Psihaion* (sau *Psychaion*), *Poemul noologic*, *Epopeea noologică* sau *Cărţile Spiritului*. Pentru ediţia de faţă l-am ales pe cel din urmă. Poemul pare a avea trei părţi/cărţi (inegale şi aproximativ delimitate): "Cartea ontologică" ("Cânturile somatice"), "Cartea psihologică" ("Psychaion") şi "Cartea noologică".

Pe lângă poemul respectiv, caietul cu transcrieri din memorie mai conţine şi alte bucăţi poetice, grupate acolo sub titlul generic de "Elegii" (deşi numai unele dintre ele sunt intitulate astfel chiar de către autor). Aici am numit secţiunea finală "Alte poezii" (păstrând impresia că unele ar putea fi tot bucăţi din poem, dislocate conjunctural, sau care ar fi urmat să fie integrate la năzuita lui finalizare)... *(R. C.)*

·DIN *CĂRŢILE SPIRITULUI*

CARTEA A DOUA: *PSYCHAION*

Taverna literară

În faţa mea, departe, un uriaş călare,
Pe gloaba lui uriaşă, ţinteşte în văzduh.
Îmi fulgeră privirea armura-i sclipitoare
Şi lancea legendară înfiptă în vreun duh.

Se-nalţă coiful mândru, plutind peste păduri,
Lucind în puritatea albastrului senin,
Păşeşte gloaba-n ritmul metalicei armuri,
Şi-n urmă scutierul, călare pe asin.

Ascunsă după arbori, tăcerea impresoară,
Să-năbuşe sub ramuri eroicul concert.
Mai mândru pare omul când moartea-l înconjoară
Şi mai frumoasă viaţa când trece prin deşert.

Îmi strigă: „Ce tot şovăi şi ochii ţi-i ascunzi ?
Îndreaptă-ţi dârz privirea şi pasul tău de ţânc!
Tu eşti un vârf de lance şi-n Duhul Rău pătrunzi,
Cu cât mergi mai departe, cu-atîta mai adânc".

Se risipesc miasme şi vraja se dezleagă,
Un vânt de primăvară adie pe obraz
Şi creşte în putere făptura mea întreagă,
Gonind, prin praful negru, spre marele viteaz.

„Erai s-adormi", murmură eroul zâmbitor,
„Pe căpătâi de piatră târât de vârcolaci;
Priveşte-i colo-n umbră cum fâlfâie în zbor
Şi speriaţi auzi-i cum ţipă prin copaci!

Sunt mulţi în codrul ăsta, dar au acelaşi joc:
Întâi, te înfăşoară tăcerea cu-n descânt;
În urmă, oboseala te frânge de mijloc;
Apoi, prin ierburi, somnul te trage la pământ.

Uitarea peste tine depune prafu-ncet,
Iar gândul anchiloza ţi-l ţine nemişcat;
Încremenită, mintea rămâne un schelet,
Iar forţa ta latentă – sistem osificat.

Când spiritul opreşte mişcarea lui subtilă,
Iar somnul libertatea i-o ţintuie pe loc,
Din geniu mai rămâne netrebnica fosilă
Închisă într-o piatră, ca scoica în ghioc.

Te culci pe suprafeţe, la claritǎţi atent,
Având, în loc de pernă, pietroiul pozitiv
Şi nu visezi că-n juru-ţi păianjenul latent
Te ţese ca-ntr-o pânză în calcarul masiv.

Sub tufele acestea, pe galbenul lichen,
Dorm toţi sforăitorii de ieftine poveşti;
Surprinşi de împietrire în visul lor obscen,
Le cresc ciuperci pe burtă, sub laurii porceşti.

Un demon schimbă lumea în bâlci înşelător,
Fosilele [?] să-şi vândă pe viul adevăr;
De cumperi, şi-n momeală naiv te înfăşori,
Din arborele vieţii te smulge ca pe-un măr.

De-ţi lunecă privirea pe limpezimi banale,
Comode certitudini din drum de te opresc,
Te fură trândav somnul gândirii triviale
Şi gloria vulgară, sub laurul porcesc.

Te-alintă glorii vane, păcatul îl respiri,
În jur şi sub cămaşă jivinele se-ascund;
Vicleanul te vânează cu plasele-i subţiri,
Din geniul tău să-şi bată creiţarul lui mărunt.

În noi, caleidoscopul infernului agită,
Din psihice prăpastii, făclii înşelătoare,
Iar lumea le repetă pe-o gamă nesfârşită,
Scăldându-se în mocirlă un stârv de târâtoare.

Dar Duhul Rău se-ascunde, îl supără lumina,
Mințind că toate astea-s copilărești simboluri,
Și-n bezna sufletească ne sapă rădăcina,
Să ne prăvale duhul în propriile-i goluri.

Ființa lui nu-i spațiu, cu toate că există;
El e mai mic ca punctul, dar umbra lui e mare.
Respinge deci, cu scârbă, minciuna realistă,
Cârpită cu știință și cu percepții clare!

Tu să cunoști; acesta e marele secret
Ca să-ți răpui dușmanul: întâi să-l vezi, să-l știi;
Apoi, cu pieptul sparge barajul lui concret
Și spulberă-l în focul privirii tale vii.

Deci, dacă știi ce-i răul, apucă lancea-n mână
Și nu ținti în leșuri, să-ți cheltui energia,
Ci umbra urmărește-o, principiul ce le mână,
Și lasă semidocții să-și văcsuie prostia.

Răstoarnă turme-n cale și treci prin mori de vânt,
Înfruntă inerția cu spiritul activ.
Du [?] mai departe lancea și tragicul avânt,
Călcând ca pe-o ruină neantul pozitiv.

Ce poate fi mai nobil decât, iubind ideea,
Să-i urmărești năluca din noapte până-n zori
Și, hăituit de stafii, să-ți cauți Dulcineea,
Trecând ca o nălucă prin turme și prin mori ?"

Și Don Quijote cântă, rotind în nouri lancea;
Privirea lui colindă albastre depărtări...
Ce mare i-a fost lupta de când porni din Mancha,
Gonind viclene stafii, în nepătrunse zări!

Mă-ntorc să văd în urmă fidelul scutier:
De pe măgar atârnă piciorul lui grăsun...
Ce paj a fost vreodată mai demn de-un cavaler
Și ce stăpân avut-a vreun scutier mai bun?

Destinul lor, privindu-i, mai uriaș îmi pare
Și parcă mai bicisnic și mai nevolnic sunt
Să merg pe cai alături de sufletul lor mare
Și să le calc pe urme cu pasul meu mărunt...

Așa gândeam în sine-mi, când iat-o arătare
Trecând ca o nălucă prin ramuri de copac:
Un spiriduș de smoală, călare pe-o frigare,
Se lasă-n calea noastră în zbor de liliac.

Stă-n loc privind asinul, apoi, cuprins de streche,
Se-nvârte ca sfârleaza și iar stă nemișcat,
Sucala întinzându-și să-l gâdile-n ureche,
Dar cu-n strănut îl suflă măgarul indignat.

Să fie Puk? N-aș crede. Prea-i negru și pocit!
Tersit? Nici el nu este, căci pare mai modern...
Deși la-nfățișare aduce cu Tersit,
Dar are o culoare și-un miros de infern.

„Papini!" – strigă Sancho. „Te-ntorci și iar te duci,
Apari din neființă și intri-n ea din nou,
Când pleacă primul cântec, te află la răscruci
Și piei apoi călare pe ultimul ecou".

„E spiritul pădurii!" – șoptește Sancho. „Cată
Să nu te certi cu dânsul, chiar dac-o vrea-ntr-ascuns;
E negru de păcate, dar s-a căit odată
Și geniul bun, cu haina, pe frunte l-a atins.

Se spune, după unii, c-ar fi primejdios:
Ușor îi cazi în plasă, de nu ți-i gândul treaz;
Dar eu îi știu secretul, nu-l iau în serios,
Și dacă-l iei cum este, să știi că are haz".

Zvârlit în praf, Papini, de-o tuse de măgar,
Spre Don Quijot se-ndreaptă, cu părul mai zburlit,
Armura să-i străpungă cu țeapa-i de bondar...
Dar cade ca o minge, strigându-mi istovit:

„La mijloc mă aruncă destinul meu nedrept;
Cad între Don Quijote și Sancho Panza! Ori,
Nici promiscuitatea cu Sancho n-o accept,
Nici pe stăpân nu-l sufăr, cu casca lui în nori!

Privește-l: mă ignoră, deși sunt evident,
Și trece peste mine cu zâmbetul lui trist.
Deși-l surprind adesea privindu-mă atent,
Sunt sigur: găliganul nu știe că exist!

De-aceea, câteodată, mă-nfurii pe oricare:
Mă-nfurie măgarul cu calmul lui englez,
Mârțoaga ce nu știe ce poartă în spinare;
Cât despre Sancho Panza, doar când îl văd – turbez.

Dar culmea, pântecosul, convins că am talent,
Îmi rabdă tot disprețul pe care nu-l ascund!
Când văd că nătărăul mai e și indulgent,
Încerc cu vârful țepei buricul lui rotund.

Și iarăși mă înfurii pe tot ce e anost,
Pe Swift, întruchiparea piticului englez,
Pe Goethe, care crede că diavolul e prost,
Pe Shakespeare că-i stârpește, în *Hamlet*, pe danezi.

Și pe Homer că trece cu hexametrii-n zbor,
Ca în galopul antic să-l poarte pe Achil,
Și-alături de eroul cel iute de picior,
Pe scârnavul Tersites, călare pe dactil.

Mă-nfurie bondocii, cu gâtul lor prea scurt,
Lunganii, că nu-și taie picioarele prea lungi,
Turbez pe uriașii care trăiesc din furt,
Pe Siegfried că-i stârpește pe micii Nibelungi.

Pe cei ce cred în vise, pe toți i-aș face scrum;
Pe somnambuli,din viață, pe toți aș vrea să-i șterg,
C-atunci când lumea doarme, ei fluieră pe drum
Și se grăbesc s-ajungă, dar nu știu unde merg.

I-am spus-o și lui Goethe: «Degeaba tot alergi!
De faci un pod, nu-i totul, și-n iad poți face pod.
Nici mersul nu-i nimica, ci sensu-n care mergi
Și cum îți faci din sensuri, cu spiritul, un nod.

Nu te salvezi cu acte de dulce filantrop,
Căci nu e totul fapta, ci spiritul din ea.
Și n-or să vie, Goethe, când eu o să te-ngrop,
Nici îngeri să te scape, nici dracul să te ia».

Și-acuma, te privește! Desculț și în cămașă,
Te prinzi cu Don Quijote și umbli prin păduri.
Cum pui tu inul simplu cu zaua lui trufașă,
Curajul tău cu frica pitită sub armuri ?!

Vrei cavaleri? Hai, vino: ți-arăt o cruciadă!
Nu dau un ban pe dânșii; ți-arăt oricâți ai vrut.:
Le sună gol armura, căzuți pe cai, grămadă,
Cum stau de-atâta vreme cu numele pe scut.

Îți dau orice spectacol în codrii mei tăcuți,
Istoria întreagă sub arborii eterni,
Politica născută din antice virtuți
Și-njunghiată-n jungla corsarilor moderni.

Am toată poezia prin Dante și Homer,
Gândirea de la Thales la ultimul sistem,
Natura neștirbită din funduri până-n cer...
Am binele din rugă și răul din blestem.

Ți-arăt filosofia în bâlciul vanității,
Protagoras și Crates în scrânciobul sofist,
Modernii cum înaltă cântări sterilității
Și-un veac întreg cum doarme în somnul realist.

Dar tu nu știi ce cauți, nici unde mergi năuc,
Nici de alungi frumosul, ori fugi de vreun urât;
În palma mea e taina, în miezul ei te duc,
În țeapa asta-i totul, să-mi ceri orice, oricât!

Să vezi, când nevăzute abisuri îți desfund,
Pe demoni cum stau singuri, iar îngerii perechi;
Să coborâm pe-o rază-n adâncuri fără fund
Și din infern pe Dante să-l scoatem de urechi.

Sau poate-l vrei pe Goethe? Ți-l dau să-i pipăi țeasta,
Să vezi că tot Mefisto pe Faust l-a luat,
Căci, află de la mine, de când e lumea asta,
Pe dracul niciodată un neamț nu l-a-nșelat!

Să prindem taina vieții în cruntă încleștare,
Orgoliul cum triumfă pe spiritul răpus,
Să-ți pun în palmă forța și geniul în frigare,
Și lumea s-o întoarcem cu tălpile în sus".

* * *

Piticul mă uimește cu magicu-i delir
Și propria-mi uimire îl crește uriaș.
Furat de înțelesuri, cuvintele-i respir
Nu știu de mi-e prieten, ori poate mi-e vrăjmaș.

De jocu-i de-artificii simțindu-mă atras,
Mă-ntreb pe ce cărare destinul să-mi îndrept...
Și-n cumpăna-ndoielii mă scoate din impas,
Tușind ca o trompetă, măgarul înțelept.

Stă gnomul brusc din vorbă, cu țeapa ridicată,
Iar farmecu-i hipnotic se spulberă în vânt.
Pornește-apoi pe cale cu mine deodată,
Târând prin praf țepușa, cu vârful în pământ.

Sfios, începe iarăși, cuvintele-ngânând:
„Vezi tu răscrucea asta? Pe-aici trecu cândva
Un Om"... Și fără voie adastă la un gând:
„Voi nu știți unde mergeți, El singur o știa.

Trecea, urmat de gloată, cu crucea în spinare...
Ca-ntotdeauna, gloata, lovind în ce nu știe,
Lovea și-n El atuncea, dar – vai! – neștiutoare
Că ura ei de-o clipă va trece-n veșnicie".

Privirea lui Papini se urcă în etern,
Iar glasul i se schimbă în glas de heruvim;
Cuvintele ușoare pe inimă se-aștern
Și aripa durerii-l înalță în sublim.

„Veneam", șoptește dânsul, „cu Simon din Cirene,
Un om c-o-nfățișare și-o forță de plebeu.
Nu m-a oprit nici plânsul frumoasei Magdalene,
Ci am pătruns prin gloată, ca să lovesc și eu.

Abia-Și ducea povara pe trupu-nsângerat;
Trăgeam de lemnul Crucii, când Omul a căzut;
S-a-ntors să mă privească în ochi, îndurerat...."
Și, tremurând, Papini îmi spune: „L-am văzut!".

Și izbucnește-n hohot: „De ce n-am mers cu Dânsul,
Să-I sprijin eu povara și muntele să-l sui ?
Am plâns și El pe față mi-a șters cu haina plânsul,
Și port de-atunci în lacrimi și astăzi chipul Lui.

Tu nu poți ști", îmi spune, „din ce adâncuri plâng,
Din ce-ntunerec iese o lacrimă de gnom!
Ți-o dau s-o vezi. Privește-o! Într-însa îți răsfrâng
O clipă, o durere, un cer întreg, pe Om".

Și plânge spiridușul cu lacrimi argintii;
Stă țeapa ca floreta căzută-ntr-un duel.
Sfâșietor răsună pădurile pustii
Și plânge spiridușul, și plâng și eu cu el.

* * *

În fața codrului de metal
(Expierea lui Don Quijote)

„O, Doamne! Dulcineea!" – murmură Don Quijot
Și brațul i se lasă, cu lancea tremurând:
„O! Singura-mi iubire schimbată în robot!".
... Și lancea i se-nfige cu vârful în pământ.

„Misterul cast al vieții închis în fierul mort!
De-aceea te răpiră din vechiul tău castel:
Fluidul inefabil să-l schimbe în resort
Și trupul tău eteric – în monstru de oțel".

Și tristul Don Quijote coboară de pe cal:
„De-acum, cuprins cu fierul pe veci o să rămâi,
Iubirea mea celestă s-o aflu în metal,
Să-mi dea pe totdeauna sărutul ei dintâi".

Se-nvârte-ncet inelul destinului pe cer
Și semnul suferinței, firavii pești, răsar;
Prin somn mai plânge Sancho, pe platoșa-i de fier,
Și, copleșit de gânduri, stă stoicul măgar.

* * *

Un ultim sfat
(Don Quijote se ridică din spasmul morții
și dă Spiritului Uman un ultim sfat,
rezultat al experienței sale)

Să nu te-ntorci din cale când Duhul Rău te minte,
Căci vei rămâne pururi în a Sodomei carceri;
Prin fier, prin foc, prin apă, dar numai înainte,
Căci drumurile-n spirit nu suferă întoarceri!

CONSTANTIN OPRIȘAN

SUFLETUL ROMÂNESC ÎNTRE RĂSĂRIT ŞI APUS

„ÎNTR-O CIVILIZAŢIE TRADIŢIONALĂ E APROAPE DE NECONCEPUT SĂ AIBĂ CINEVA PRETENŢIA DE A-ŞI REVENDICA PROPRIETATEA ASUPRA UNEI IDEI, IAR DACĂ O FACE, ÎŞI PIERDE ORICE CREDIT ŞI ORICE AUTORITATE, FIINDCĂ IDEEA RESPECTIVĂ SE VA REDUCE LA UN SOI DE FANTEZIE FĂRĂ IMPORTANŢĂ REALĂ. DACĂ O IDEE E ADEVĂRATĂ, EA APARŢINE CELOR CAPABILI S-O ÎNŢELEAGĂ; DACĂ E FALSĂ, NU E NICI UN MERIT S-O FI INVENTAT. O IDEE ADEVĂRATĂ NU POATE FI *NOUĂ*, PENTRU CĂ ADEVĂRUL NU E UN PRODUS AL SPIRITULUI UMAN, CI EXISTĂ INDEPENDENT DE NOI. NOI TREBUIE DOAR SĂ-L CUNOAŞTEM..." (RENÉ GUÉNON)

(Urmare din numărul trecut)

V. O VIZIUNE ROMÂNEASCĂ A EXISTENŢEI

1. UN CREŞTINISM COSMIC

În sud-estul Europei s-a păstrat până în epoca modernă o spiritualitate ce continuă sincretismul creştinismului primar. Mircea Eliade [1] arăta că multe dintre simbolurile creştine existau anterior, fie în apocrifele intertestamentare, fie în religiile păgâne. Substanţele sacramentale (uleiul, mirul, vinul, grâul) ori simboluri arhaice precum arborele vieţii îşi au originea în negura timpului, anterioare chiar neoliticului. După Eliade ele sunt creştinate şi astfel îşi găseau răscumpărarea.

Caracteristicile acestui creştinism cosmic ar fi: a) misterul hristologiei este proiectat în întreaga natură; b) se insistă pe dimensiunea liturgică a existenţei; c) cosmosul este răscumpărat prin moartea şi învierea Mântuitorului şi prin *vestigium pedi*.

Această creştinare a tradiţiilor religioase anterioare a dus la unificarea culturală a spaţiului unde creştinismul a fost asimilat.

Un exemplu extraordinar al acestei sinteze creatoare este şi calendarul creştin, care preia o tradiţie primordială. Mai ales simbolismul porţilor solstiţiale este universal întâlnit, de la celţi şi romani până în Siberia, din Scandinavia până în Egipt şi India. Solstiţiul de iarnă e *Ianua Coeli* (Poarta Cerului), iar solstiţiul de vară e *Ianua Inferni* (Poarta Oamenilor). Prima este totuna cu Poarta Zeilor care se află în soare, ca o a şaptea rază, într-un plan subtil, prin care spiritul trece de la planul individuaţiei şi morţii la non-individual şi eternitate.

Hristos spune că el este Poarta şi doar prin El se ajunge la Tatăl. Cele două Solstiţii sunt legate de Sf. Ioan Botezătorul în două ipostaze: Naşterea, la Solstiţiul de Vară, şi Boboteaza, imediat după Solstiţiul de Iarnă, cândva sărbătoarea cea mai importantă a românilor. Dacă amintim şi de Ion–Sfânt–Ion din folclor, îl şi vedem pe *Ianus Bifrons* (*Ianua*=Poarta, *Ianux* = păzitorul porţilor), căruia în greacă i se spunea chiar Ion [2].

Poarta Cerului este ca urechea acului prin care nu poate intra aţa cu ambele ei capete (Sine şi Eu), căci dincolo de ea nu e loc pentru doi. Ochiul acului simbolizează Poartă a Soarelui prin care, după spusele Mântuitorului, nu poate trece o cămilă, aceasta simbolizând omul exterior, personalitatea, determinaţiile [3].

Creştinismul cosmic s-a păstrat doar în sud-estul Europei, unde Ortodoxia a asimilat tot ce nu contravenea ethosului creştin.

Catolicismul, prin atitudinea sa faţă de lume, de alte tradiţii, a sărăcit Apusul în raportarea sa faţă de Cosmos.

De aceea, numai în hulita lume balcanică are cosmosul un sens metafizic. Cele mai neînsemnate, aparent, amănunte ale vieţii au ecouri şi corespondenţe magice. Chiar atunci când dă explicaţii naive ale lumii, gândirea folclorică nu e lipsită de înălţime sufletească. Se zice, bunăoară, că lumea stă pe nişte stâlpi pe care Iuda îi roade spre a o prăbuşi în haos. Dar în lumea umană se întâmplă un fapt minuscul: femeile cern, bătând voiniceşte sita în palme. Zgomotul acesta ajunge până la Iuda şi împlineşte stâlpii la loc, salvând lumea [4]. Acest fapt arată corespondenţele magice care există între cele mai mici fapte ale oamenilor şi cosmos. Cerul e populat de duhuri (îngeri şi diavoli, iele şi spiriduşi), vântul, soarele, luna, stelele au ceva omenesc, care le face să participe la viaţa omului. Cosmosul întreg este părtaş la viaţa socială şi la cea interioară a omului.

Pentru român, cosmosul este o lume de semne, care-i vestesc atât evenimente meteorologice, cât şi sociale. Tot aşa, fiecare faptă a omului răsună în întreaga lume. După Mircea Vulcănescu [5] (care în 2004 a avut centenarul naşterii şi a rămas ignorat de aproape toţi, excepţie făcând revista *Rost*), aceste două caractere ale lumii româneşti sunt dominante: *sentimentul unei vaste solidarităţi universale* şi *ideea că lucrurile au un sens, că lumea e o carte de semne*. E aceasta o lume în care românul nu se simte singur, ca în faţa universului newtonian, mecanic şi indiferent faţă de om. Căci pentru român lumea de aici e cuprinsă din toate părţile de lumea de dincolo, care o împlineşte, astfel încât cea de aici e un semn al celei de dincolo. E această lume românească cea în care sufletul lui *Poverello* s-ar fi simţit atât de acasă, în care păsările şi cerul, furnicile şi vietăţile pădurii parcă vorbesc sufletului omenesc, aducându-i veşti de aici şi de dincolo.

2. NEVOIA DE MĂSURĂ

Există în folclorul nostru o constantă care caracterizează sufletul românesc: *măsura*. Plecând de la o vorbă veche: *Unde e multă minte e şi prostie multă*, Constantin Noica observă că atât în viaţa interioară, cât şi în jurul său românul aşază o măsură în toate [6]. De la peisajul românesc şi până la stările sufleteşti, totul păstrează o armonie, evitând atât tensiunile ascuţite, cât şi platitudinea letargică. Dar cel mai mult sufletul românesc pune măsură avântului raţiunii. Măsura însă nu e gândită raţional şi juridic, ci ca trăsătură a firii în relaţia ei cu absolutul. Nu mintea o descoperă, ci parcă firea o trage de mânecă, amintindu-i-o mereu.Pentru român există riscul lipsei de măsură tocmai al raţiunii, ducând la abuz de raţionalitate. La măsură el a ajuns, după Noica, pe altă dimensiune decât a raţionalităţii. Raţionalitatea n-a tulburat sufletul românesc în chip deosebit. Omul nu e cuget înţelegător în faţa firii şi, ca efect, o minte îngâmfată; românul nu stăpâneşte lumea şi nicj nu o schimbă. Rosturile ei sunt date de Dumnezeu şi schimbarea lor e mai mult decât riscantă. Sufletul românesc e străin de stăpânirea ştiinţifică a naturii, în sens apusean, în care vede o ciudăţenie, un act de trufie. Vorba *Lumea asta nu e a mea, cealaltă nici aşa* o spune destul de clar. Lumea are noimă, dar omul nu poate să aibă decât o cunoaştere parţială a lumii. Mai are şi un tâlc abia bănuit, abia intuit, dar o cunoaştere totală a firii e de neînchipuit gândului românesc. Omul nu-şi prăpădeşte firea gândind, căci gândul nu e făcut să se încumete, să se semeţească. Asta poate duce la sminteală ca pierdere a măsurii. După Noica [7], la români *omul nu e măsura lumii* (ca la Protagoras), ci *lumea este măsura omului*: aşa arată *viziunea românească a existenţei*.

Omul nu poate să nu gândească, dar nu poate depăşi limitele raţiunii. Interesantă observaţia filosofului de la Păltiniş că sensibilitatea din care s-a născut filosofia e a unei rupturi, nu a unei continuităţi [8]. Această ruptură are loc pe mai multe planuri: mai întâi între om (spirit) şi lume, iar apoi între funcţiile sufletului omenesc. Dar în viziunea românească nu omul gândeşte lumea, ci lumea gândeşte în om, într-o continuitate între fire şi spirit. Astfel, omul se împacă cu lumea şi cu el însuşi, ajungând mai mult la înţelepciune decât la filosofie. Cealaltă ruptură dă exagerarea rolului uneia dintre facultăţile de cunoaştere ale sufletului. În viziunea românească şi acestea sunt împăcate, nici una nefiind lăsată să-şi depăşească măsura firească.

Aplecându-şi înţelegerea asupra omului, gândirea românească vede în el ceva stabil, pe care-l numeşte *fire*, substrat permanent, şi ceva schimbător, numit *chip* [9]. Amândouă sunt unite de *ins*, ipostasul care leagă firea (ca substanţă) şi determinaţiile personale, chipul. Dar firea nu e ceva abstract şi absolut, pe planul unei existenţe logice pure, ci pe planul concret al lumii. Chipul nici el, cu însuşirile sale personale, nu este văzut în sens nominalist şi empirist, nefiind doar o simplă alăturare de însuşiri ce apare şi dispare o dată cu ele. Ele nu afectează niciodată substanţa (firea). Insul e unitatea lor organică şi funcţională, iar nu una logică. Niciodată fondul şi aparenţa nu se despart definitiv, ba chiar aparenţa e grăitoare în privinţa fondului, mărturiseşte ceva despre el.

Aşa cum chipul nu e aparenţă pură, nici firea nu e neschimbătoare în totalitate. Un ins poate să-şi iasă din fire, căci ea nu e o esenţă imuabilă, aşa cum îşi poate reveni în fire, aşezându-se în echilibrul său firesc. Firea înseamnă echilibru, armonie, naturaleţe, dar mai ales măsura pe care Dumnezeu a aşezat-o în ea. Astfel, orice ieşire din fire este dezechilibru, dizarmonie, urâţire a firescului. Abstractul separat de concret presupune pentru românul folcloric o ieşire din fire de negândit

În folclor găsim chiar o nevoie de concret în care sufletul românesc tinde să îmbrace abstracţia. Pe când abstracţia se materializează, materia tinde să se înalţe la luminile transcendenţei [10]. Ovidiu Papadima constată că spiritul nostru nu iubeşte rătăcirea în neguri, fie ele ale gândului, fie ale sentimentului. El e căutător de echilibre senine, de lumina care a dat româneseul *lume*.

Plastica ţărănească trebuie să îmbrace în chip lumesc chiar şi ceea ce nu e de aici. Bunăoară tufele de boz, seci, inutile, sunt locuinţa diavolului, săgeţile din metal găsite în pământ întruchiparea materială a trăsnetului, iar locul unde sunt trimise, prin descântec, duhurile necurate, e unde

Fata cosiţe nu împleteşte,
Voinic nu chiteşte,
Secure nu pocneşte,
Popă nu citeşte ...

Adică unde nu se află rosturile lumii.

(Va urma)

Viorel ROŞCA

[1] Mircea Eliade, *Istoria ideilor şi credinţelor religioase*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1986, pp. 389-393.

[2] Vasile Lovinescu, *Dacia Hiperboreeană*, Ed. Rozmarin, 1996, p. 61.

[3] Ananda K. Coomaraswamy, "Svayamātrnnā: Ianua Coneli", în revista *Zalmoxis*, Ed. Polirom, 2000, pp. 255-256.

[4] Ovidiu Papadima, *O viziune românească a lumii*, Ed. Saeculum, 1995, p. 43.

[5] Mircea Vulcănescu, *Dimensiunea românească a existenţei*, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1991, pp. 104-105.

[6] Constantin Noica, *Pagini despre sufletul românesc*, Ed. Humanitas, 1992, pp. 76-80.

[7] *Op. cit.*, p. 81.

[8] *Ibidem*, pp. 82-83.

[9] Constantin Noica, *Viziunea românească a existenţei*, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1991, pp. 56-67.

[10] O. Papadima, *op. cit.*, pp. 30-37.

RĂZVAN CODRESCU



ROST DE DOINĂ
(Noi cîntece fără stăpîn)

Închin aceste versuri
apusei maiestăţi
a ţăranului român
şi
sufletului veghetor
al lui Horia Bernea

HAIDUCIE

Haiducie, dorul meu,
unde m-ai lăsat la greu?
Ce s-alese, în amurg,
şi din flintă, şi din murg,
ce s-alese din pistoale,
şi din piepturile goale,
şi din pleatele în vînt?
Fluierele – unde-mi sînt?
Haiducie, dorul meu,
să te bată Dumnezeu,
c-ai tulit-o tocmai cînd
mă păştea din cer un gînd...

LUPII SFÎNTULUI ANDREI

Sînt Andreie, lupii tăi
îs din zi în zi mai răi;
nu-şi mai schimbă părul tot,
ci doar sîngele pe bot,
iar cînd urlă-n codrii vechi,
cad luceferii perechi.

Sînt Andreie, lupii tăi
se scoboară noaptea-n văi
şi prin marile zăpezi
nu-i auzi şi nici nu-i vezi,
doar le simţi, cu-nfiorare,
laba-nfiptă în spinare.

Sînt Andreie, lupii tăi
umblă razna peste căi
şi nimic nu le e lor
cruce, peşteră, izvor,
tot acest amar ţară
numai bună ca să moară.

DOAMNE, ÎNTRE SUS ŞI JOS...

Doamne, nici sămînţă nu-s
şi nici rod de jos în sus,
nici nu sînt, de sus în jos,
nici iubire, nici prinos.
Dar tu, Doamne, jertfă-adus
pentru vecii mei de sus,
eşti, de cînd te ştiu, milos
şi cu anii mei de jos.
De-oi purta de jos în sus
crucea Domnului Iisus,
m-o-nţărca de sus în jos
slava Domnului Hristos.

DUHOVNICEASCĂ

Întru pomenirea
Părintelui Cleopa

De ţi-o da păcatu ghes,
zî-i cinci vorbe cu-nţăles
şi te-nhamă cu răbdare,
că-i păcatu cutră mare.
Ca să aibi cu cerul parte,
gîndu ţine-ţi-l la moarte,
că frumoase cîte sînt,
toate s-or făcea pămînt.

Iar năcazu, dacă vine,
fă-l nădejde de mai bine,
că-ntr-un sclipăt, pe tîrziu,
raiu te-o mînca de viu.

VISELE

Visele, cînd tocmai vin,
amiros a rozmarin.
Visele, cînd stau în loc,
amiros a busuioc.
Visele, cînd n-au liman,
amiros a măghiran.
Numai unde vise nu-s
e-o duhoare de nespus...

CÎNTEC DE NEAM

Neamule, de ce vrei tu
ce-alţii au şi-ai noştri nu?
Şi de ce nu vrei şi lor
să le dăm din dorul-dor?
Neamule, ştii tu ce ai
colea-n gura ta de rai?
Şi pricepi ce dar ţi-a dat
Dumnezeu, cînd te-a-nţărcat?
Neamule, au pînă cînd
vei cerşi, nimica dînd,
iar din darul tău, cînd oare
da-vei şi la cine n-are?

CARTE CĂTRE MÎNDRA MEA

Io mi-s, mîndro, dintr-un gînd
cît lumina de plăpînd.
Io mi-s, mîndro, dintr-un dor,
cumu-i boarea de uşor.
Io mi-s, mîndro, dintr-un vis,
dalb ca floarea de cais.

D-aia, mîndro, cînd mă vrei,
nu-ţi dau veste paşii mei.
D-aia, mîndro, cînd mă caţi,
ochii tăi rămîn miraţi.
D-aia, mîndro, cînd mă ai,
tu-mi eşti coastă, io ţi-s rai.

DOINA DARURILOR

Neamul meu, de vechi ce este,
pare basm, pare poveste.
Limba mea, de veche ce-i,
are rai la gura ei.
Iară dorul, sfîntul dor,
ce-i al nostru, nu şi-al lor,
chiar de-l uită omul viu,
îngerii din cer ni-l ştiu,
şi ni-l ştie codrul des,
de la munte pîn' la şes,
şi ni-l ştiu, pe sub ţărîni,
morţii noştri, din bătrîni.
Neamul, limba, dorul ni-s,
de cu veghe, de cu vis,
darurile sfinte care
prisosesc peste uitare,
şi ne trag, cu morţi şi vii,
dinspre veac înspre vecii.

ANĂ LENĂ

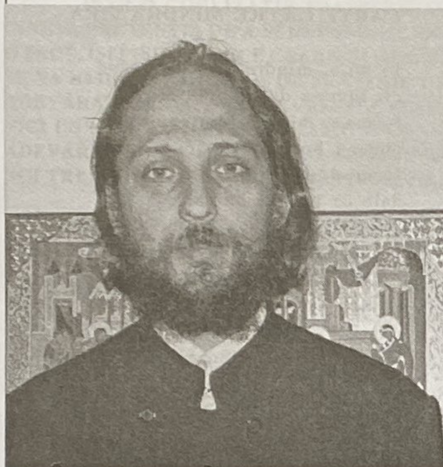
Ană Lenă, dusu-s-au
aii care sîmbur au,
şi-au rămas în coji şi-n foi
numa aii care-s goi...
Ană Lenă, mai ştii tu
colea-n coasta mea cum fu?
Nu tu şarpe, nu tu vină,
doar lumina lumii lină;
nu tu leat, nu tu soroc,
doar iubirea – ca un joc.

OCHI DE RAI
(variantă)

Într-al raiului cerdac
toate moţăie şi tac,
numai vîntul, cînd şi cînd,
mai răsfaţă frunza blînd...
Doarme bunul Dumnezeu
cu un ochi deschis mereu,
iară eu, în poala lui,
torc un gînd şi nu i-l spui...

INTERVIU CU PREOT MIHAI-ANDREI ALDEA

LEPĂDAREA DE ISTORIE



Un singur lucru sare în ochi trecătorului, străin de cartierul bucureştean Berceni, care traversează banala stradă Covasna: într-un loc cu iarbă, unde ar fi putut să zacă lejer câteva maşini abandonate sau vreun butic, se găseşte o bisericuţă cât un apartament mai mic. Având hramul "Sfântul Daniil Sihastrul", ea a fost construită, cu mari eforturi şi destule piedici, din…două module de beton folosite de obicei pentru garajele care urâţesc atât de mult faţa capitalei României. Această bisericuţă există doar datorită daruirii şi râvnei preotului paroh Mihai-Andrei Aldea.

Preotul este foarte tânăr, plin de energie, cu o privire ageră şi pătrunzătoare. Oamenii vin cu plăcere la biserica lui şi pentru că, în ciuda lipsei de fonduri, părintele Aldea nu încasează nici un fel de taxe pentru serviciile sale. Cu toate acestea, a putut găsi bani pentru începerea construirii unui locaş de cult mai mare, din lemn, care să înlocuiască mica "ambasadă a Împărăţiei lui Dumnezeu", după cum numeşte chiar el bisericuţa.

Stăm de vorbă într-o duminică. Tânărul preot vorbeşte liber şi simplu, fără fraze sforăitoare, şi reuşeşte să dea răspunsuri scurte şi concise. De aceea, suntem siguri că întâlnirea cu el reprezintă o experienţă deosebită pentru cititori. *(B. I. S.)*

***Reporter:** Istoria României a fost marcată de legătura între conducerea laică a statului, ca putere executivă, şi Biserica Ortodoxă Română, ca păstrătoare a tradiţiilor şi valorilor. În ce măsură sitaţia de astăzi, dispreţul şi delăsarea puterii politice faţă de aceste valori, poate fi interpretat ca o ruptură între cele două instituţii?*

Pr. Mihai-Andrei Aldea: Vreau să fac întâi o precizare: Biserica nu este o instituţie. Biserica este Împărăţia cerurilor, iar Biserica vizibilă pe pământ este partea vizibilă a Împărăţiei cerurilor. Ea cuprinde în cadrul ei o serie de instituţii, ca monahia, preoţia, diaconia şi celelalte. În ce priveşte colaborarea între conducerea statului şi Biserică… aceasta nu a existat niciodată. Pentru că atunci când statul şi Biserica lucrau împreună, nu exista un stat laic, ci un stat creştin ai cărui membri – funcţionari – erau unşi, aveau har dumnezeiesc. Nu erau laici, nu erau desprinşi de Biserică, nici ei personal, nici clasa lor. În momentul în care statul s-a declarat laic, s-a rupt de Biserica şi de Dumnezeu, şi în mod firesc a apărut conflict între stat şi Biserică. Aceasta s-a simţit începând cu domnitorii fanarioţi şi s-a accentuat o dată cu domnitorii masoni, apoi a degenerat din ce în ce mai mult, până în perioada de exaltare a comunismului în România, ultima formă a existenţei statului laic, în opoziţie cu Biserica. Iată, deci, ruptura este veche, iar situaţia de astăzi este o continuare firească a "normalităţii" din trecutul apropiat.

***Rep.:** Trăim într-o lume aflată în schimbare. Vedeţi necesară o schimbare în mesajul pe care il transmite B.O.R., pentru ca aceasta să facă faţă noilor realităţi?*

Pr. M.-A. A.: Biserica Ortodoxă Română nu are nevoie de o nouă orientare! Are nevoie să se întoarcă la tradiţiile de care mulţi, chiar parte din factorii de răspundere ai Bisericii, au uitat! Trebuie să se întoarcă la adevărul simplu şi direct al lui Hristos şi la învăţăturile Sfinţilor Părinţi. Adică la ceea ce ni s-a lăsat şi dat de la Duhul Sfânt, nouă, preoţilor, pentru a-i putea ajuta pe oameni să se mântuiască. Deoarece misiunea Bisericii este în primul rând aceea de a-i călăuzi pe oameni spre mântuire. Şi pentru acest lucru, ea trebuie să fie ancorată pe deplin în învăţătura lui Dumnezeu. Din nenorocire, există în cadrul B.O.R. mulţi oameni care sunt atraşi către tot felul de curente moderniste, intelectualiste, devin propovăduitori ai acestora, şi din nenorocire Sfântul Sinod n-a luat nici o măsură până azi împotriva lor. Asta este ce ar trebui schimbat.

***Rep.:** Ce trebuie să însemne pentru tânărul român de astăzi, aflat prea mult sub imperiul lui "aici" şi "acum", noţiuni ca "trăire creştină" şi "mântuirea sufletului"?*

Pr. M.-A. A.: A vorbi despre trăirea creştină şi mântuirea sufletului înseamnă în primul rând a vorbi despre realism. În momentul în care cineva se limitează la "aici" şi "acum", el este mai rău ca un orb. Orbul ştie că nu vede, pe când cel care se limitează la clipa de faţă se opreşte la câţiva centimetri în faţa sa şi are impresia că vede! Dar e fals, căci este mai rău ca un orb! Omul trebuie să înţeleagă bine că este nemuritor. Şi dacă înţelege asta, o să vadă lucrurile de undeva de deasupra, trecând peste momentul imediat sau consecinţa imediată. Să înţeleagă că toate lucrurile încep şi se termină înaintea lui Dumnezeu, şi în lucrarea lui, şi atunci în toată viaţa lui o să facă referire la acest moment, în care în faţa lui Dumnezeu va trebui să prezinte, să raporteze ce a făcut şi să aştepte verdictul Lui: ai înmulţit talanţii pe care ţi i-am dat sau i-ai risipit? (cf. *Matei* 25, 14-30). Dar nu poţi să înmulţeşti talanţii câtă vreme te gândeşti doar la "aici" şi "acum". Nici măcar să îi îngropi nu poţi, ci doar să îi cheltuieşti. Eşti mai rău decât sluga care a îngropat talantul, pentru că dacă te gândeşti doar la viaţa aceasta, la "aici" şi "acum", nu mai gândeşti că vine Stăpânul şi îţi cere socoteală! Şi în ziua Judecăţii nu mai ai nimic! Deci, este obligatoriu ca să înţelegi că realitatea porneşte, izvorăşte din Dumnezeu, şi că lucrurile din jur sunt trecătoare, iar Dumnezeu este veşnic, şi atunci în toată viaţa ta trebuie să te raportezi la Dumnezeu pentru a şti ce să faci acum şi aici.

***Rep.:** Ce le-aţi spune tinerilor care nu au încredere în Biserică şi nu participă la viaţa religioasă pe motiv ca preoţii au păcate lumeşti?*

Pr. M.-A. A.: Să-şi caute un preot bun.

***Rep.:** Atunci daţi-mi voie să trecem la următoarea întrebare: cât este de important duhovnicul pentru un tânăr creştin? Cum poate acesta proceda, concret, dacă vrea să-şi găsească un duhovnic?*

Pr. M.-A. A.: Să ştie că nimeni nu se naşte învăţat. Fără un duhovnic bun, nici nu poţi ajunge învăţat. Ai două posibilităţi: să te laşi cucerit de duhul veacului acestuia, care ştiţi că este un duh al satanei, sau să vrei să înveţi cele ale lui Dumnezeu, dar, după cum spune Sf. Scriptură, cum ai putea să înţelegi dacă nu te va învăţa cineva? Acel cineva este obligatoriu să fie căutat şi găsit. Omul care nu are îndrumător este pierdut. Dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în prăpastie! Deci, găsirea unui duhovnic bun este o necesitate fundamentala a omului, fie tanar, fie batran, pentru ca omul se poate trezi la realitate şi la bătrâneţe… Pentru a-şi putea găsi un duhovnic, omul trebuie să caute şi, aşa cum am spus mai înainte, să se raporteze la Dumnezeu. Nu trebuie aşadar căutat duhovnicul după voce, sau după înfăţişare sau statură; ci după alte criterii. Duhovnicul trebuie să nu fie mândru, să fie cinstit şi să fie ancorat în Sfinţii Părinţi. Şi să ştie cel ce caută că duhovnicul adevărat face el însuşi ceea ce învaţă. Zice: faceţi rugăciunea, dar întâi şi întâi el face rugăciunea! Învăţătura duhovnicului trebuie să fie 100% ortodoxă. În momentul în care el încearcă să împace religia cu ştiinţa, în loc să arate lipsurile ştiinţei faţă de credinţă, în momentul acela suferă o alunecare. Cât despre comportamentul său faţă de păcatul mărturisit, scopul lui nu este de a accepta răul şi neadevărul pe motiv că "îl înţelege" pe om, ci acela ca, tocmai înţelegându-l, să-l ajute să se ridice la altă stare, să se mântuiască. El înţelege împrejurările sau motivele care determină omul să săvârşească un păcat. Arată milă de lupta sufletească pe care el o duce. Dar înţelegerea este bună dacă serveşte omului la ridicarea spre starea de sfinţenie, ăsta este rolul duhovnicului şi aşa trebuie el să procedeze. Dacă preotul se limitează la ascultarea unei înşiruiri de păcate, nu îşi face datoria de duhovnic. Iar cel care se mulţumeşte cu un asemenea tratament, pentru ca apoi să reia de la capăt şirul păcatelor, fără nici o îmbunătăţire, fără nici un canon, eventual doar dând nişte bani la biserică, acela nu este decât un înşelător. Un negustor! El vrea să cumpere har şi mântuire pe bani, iar asta nu se va întâmpla niciodată! Iar preotul care acceptă aşa ceva este tot un înşelător. E adevărat, la ora actuală sunt la noi în ţară puţini duhovnici de felul acesta, dar ei există. Trebuie să-i căutaţi! Şi nu trebuie ca la prima dezamăgire, la primul preot care nu e aşa cum trebuie să fie, să vă opriţi şi să renunţaţi, pentru că aceasta înseamnă să vă supuneţi duhului veacului acestuia. Stăruiţi, căutaţi şi sigur veţi găsi! Dar să căutaţi după Dumnezeu, căci dacă veţi căuta un preot vestit pentru că e mare intelectual, sau altele de felul acesta, există marele risc să cădeţi în plasa unui om care de fapt este rece. Forma poate înşela, nu este un lucru esenţial. Nu uitaţi că chiar diavolul îşi poate lua formă şi chip de sfânt…

***Rep.:** Mai au românii nevoie de modele? Dacă da, care pot fi acestea? Marii oameni ai neamului sunt ignoraţi, iar din cărţile de istorie ne zâmbesc…vedete mondene.*

Pr. M.-A. A.: Sigur că avem nevoie de modele! Să luăm drept exemplu sfinţii români – şi nu numai –, care constituie cel mai desăvârşit model! Uitaţi-vă la sfinţi precum Ştefan cel Mare, sau Constantin Brâncoveanu, sau Ioan cel Nou de la Suceava, si să adăugăm aici pe Constantin cel Mare. Aceştia au fost personalităţi ale vieţii politice sau economice. Ei ne arată că poţi fi un bun creştin şi, în acelaşi timp, să ai şi o activitate mirenească (lumească) implicând şi bogăţie, şi putere, toate acestea fără să te desprinzi de Dumnezeu. Aceşti sfinţi sunt modele de viaţă creştină, care ne arată că putem să ţinem legea noastră ortodoxă, şi în acelaşi timp să ducem o viaţă normală, fără să fie nevoie să ne retragem cu toţii în peşteri, ca pustnicii! Poţi fi în mijlocul lumii, chiar să ai o funcţie, şi să îţi păstrezi deplin legea şi credinţa!

***Rep.:** Cum priveşte un preot globalizarea?*

Pr. M.-A. A.: Globalizarea este un concept foarte înşelător, pentru că ea cuprinde multe fenomene aparent bune, care în realitate, la o analiză mai atentă, se dovedesc a servi interesele unor grupuri privilegiate. Dreptul la liberă circulaţie, despre care vorbeam, e un drept salutar. Posibilitatea de a comunica mai repede, cu oamenii din diferite colţuri ale lumii, este iarăşi un lucru bun. Dar folosirea acestor lucruri bune pentru dispariţia statelor şi naţiunilor, a tradiţiilor, pentru a impune puterea unor grupuri de "aristocraţi" asupra întregii lumi, nu se justifică şi transformă globalizarea într-o înşelătorie enormă şi într-o catastrofă. Se folosesc, din păcate, cele mai frumoase

☛

sentimente umane pentru a justifica globalizarea. Să ia aminte oamenii, să nu cadă în plasa care li se întinde!

***Rep.:** Se vorbeşte foarte mult despre integrarea europeană. Formarea unui stat european unic presupune nu doar dispariţia graniţelor naţionale, ci şi abandonarea conştiinţei naţionale şi a apartenenţei la un sistem de valori propriu, în favoarea formării unei "conştiinţe europene", ca garanţie a unei vieţi mai bune. Cum vedeţi această schimbare? Este ea dictată de interese politice oculte, sau este un proces firesc de transformare?*

Pr. M.-A. A.: Nu este un proces firesc. Nu este dictată nici de necesităţi politice reale. Este rezultatul unor presiuni de la nivel mai înalt. Avem de-a face cu acea lucrare a Satanei de nivelare a personalităţii umane. Diavolul a încercat întotdeauna să îi transforme pe oameni într-o turmă de proşti, care să poată fi dusă unde vrea el. Adică în iad. Şi acest lucru, printre altele, se face *şi* prin dispariţia naţionalităţilor. Pentru că naţionalitatea conţine un specific care se constituie în parte a personalităţii umane. În momentul în care aceasta dispare, omul e dezrădăcinat, dezorientat, şi e foarte uşor să fie preluat şi prelucrat de forţele răului. Acesta este scopul întregii activităţi de "integrare", pentru că în ceea ce priveşte o asociere economică, politică sau militară între statele europene, ea se putea realiza şi fără acest circ cu Europa Unită. Vreţi să vorbim de libertatea de mişcare? Să ne aducem atunci aminte ca în 1900 un român se urca în tren la Bucureşti şi cobora la Paris, fără nici un fel de problemă cu vizele sau cu altceva! Deci nu este nevoie de toată această "demonstraţie de forţe" pentru o Europă unită ca sa obţii rezultate. Dreptul la libera circulatie era mult mai respectat acum 100 de ani decât este acum. Iar celelalte lucruri, ca asocierea politică sau economică între state, repet, se puteau gândi şi fără dispariţia graniţelor sau a naţionalităţilor.

***Rep.:** Ce trebuie să creadă tânărul român despre participarea României la un război de agresiune, aşa cum a fost cel din Irak? Este ea justificată? Cum vedeţi invocarea în acest sens a intereselor naţionale?*

Pr. M.-A. A.: Nu are nici o legatură interesul naţional cu participarea la un război de agresiune! Biserica Ortodoxă se roagă pentru ostaşii români care au murit în orice loc "pentru apărarea ţării şi a credinţei". Cei care au plecat în Irak sunt mercenari şi nu pot fi – chiar dacă vreunul din ei moare acolo – pomeniţi în rugăciunile Bisericii. Nu au nici o legatură nici cu interesul naţional, nici cu istoria neamului; s-au dus acolo pentru bani, fără a ţine cont nici de dreptate, nici de adevăr.

***Rep.:** O problemă deosebit de mare cu care se confruntă românii astazi este invazia sectelor. Ortodoxia a fost relativ impermeabilă la influenţele negative din afară, inclusiv în perioada comunistă. Astăzi, însă, beneficiind de legislaţia învechită şi de deschiderea practic fără bariere de după 1989, o mulţime de aşa-numiţi evanghelizatori s-au repezit să distrugă dreapta credinţă. Cum se poate apăra creştinul ortodox român de această invazie?*

Pr. M.-A. A.: Foarte simplu: conştientizând că Biserica lui Hristos există de când a venit Hristos, deci orice religie care a apărut mai târziu e un fals. Catolicismul, protestantismul, adventismul şi toate celelalte nu sunt Biserica lui Hristos. Sunt secte care au apărut ulterior. Ei sunt cei despre care Hristos a proorocit că "mulţi vor veni în numele Meu, pe aceia să nu-i ascultaţi" (*Luca* 21, 8). Singura credinţă care datează de la venirea Lui, şi care tocmai de aceea, în mod fariseic, este acuzată de unii că ar fi învechită, este credinţa ortodoxă. Singura care păstrează exact învăţăturile Mântuitorului, fără nici o schimbare. Apărarea vine din această cunoaştere, conştientizare, ca şi din cunoaşterea Sfintelor Canoane. Dumnezeu nu ne-a lăsat fără un cod de legi cu ajutorul căruia să măsurăm dacă un lucru este sau nu bun şi în cadrul Legii. Acest cod se găseşte, pe de o parte, în Sf. Scriptură, iar, pe de altă parte, în lucrarea *Canoanele Sinoadelor Ecumenice* (*Pidalionul*) – carte ce, din motive... să zicem necunoscute, sau mai bine zis pe care le ştim, dar le trecem sub tăcere – s-a editat foarte rar. Deci: cunoaşterea Sfintei Scripturi, a Canoanelor, şi conştiinta faptului că nu există decât o singură Biserică a lui Hristos – Biserica Ortodoxă – ne pot ajuta pe fiecare să ne ferim de minciuni şi înşelătorii, care vin nu numai de la secte, ci şi de la diferite culte păgâne care au dat năvală în România.

***Rep.:** Sunt atâţia români născuţi şi botezaţi ortodocşi, trecuţi cu arme şi bagaje la cultele protestante sau neo-protestante. Cum vedeţi situaţia acestei categorii de oameni? Ce îi motivează şi cum ne raportăm la ei?*

Pr. M.-A. A.: Cei de care aţi adus vorba acum sunt aşa-numiţii "apostaţi". Oamenii care şi-au lepădat credinţa, adică. Nu numai ateii sunt apostaţi, ci şi sectanţii. E bine de ştiut că "în afara Bisericii nu există mântuire", cum spunea Sf. Ciprian. Acest cuvânt este foarte vechi şi îşi are o justificare totală în cuvintele Mântuitorului: "Cine nu este cu Mine, este împotriva Mea, şi cine nu adună cu Mine, risipeşte" (*Matei* 12, 30). Deci, ori eşti în Hristos, adică în Adevăr, ori eşti în afara lui Hristos, adică adversar al Lui. Cei care merg la cultele protestante sau neo-protestante din ţara noastră o fac din trei motive diferite. Unu: o mândrie teribilă. Omul care nu a fost la biserică aproape niciodată în viaţa lui, care nu cunoaşte aproape nimic din învăţătura creştină, îşi imaginează totuşi că le ştie pe toate, inclusiv teologie. Nu îi place tradiţia ortodoxă, nu poate înţelege rostul ei, iar atunci când vine un sectant şi face scamatorii cu texte biblice rupte din context şi pe care le interpretează după cum doreşte, omul acela, care e convins că ştie totul, se lasă impresionat şi zice: iată pe cineva care cunoaşte lucrurile mai bine decât mine – deşi el nu ştie nimic. Şi îl urmează. Dacă n-ar fi aşa mândru, dacă ar fi conştient că nu cunoaşte dreapta învăţătură creştină şi, după ce îl aude pe scamator vorbind, s-ar duce la biserică, la un preot care cunoaşte învăţătura ortodoxă, să îl asculte şi pe el, s-ar lămuri foarte repede. Învăţăturile sectanţilor sunt foarte uşor de demontat atunci când cunoşti Sf. Scriptură. Există texte şi referinţe directe împotriva oricărei secte, şi dacă ei ar lăsa deoparte mândria şi ar merge la un preot să îl întrebe şi să îl asculte şi pe el, s-ar lămuri şi foarte uşor şi-ar salva sufletul. Însă, fiind plini de mândrie şi convinşi că ei ştiu ceea ce n-au învăţat niciodată, sfârşesc prin a şi-l pierde. Al doilea caz, şi mai trist, este al celui care are probleme într-un moment al vieţii. Şi vine atunci un sectant care îl ia de mână şi îi spune cu falsă înţelegere şi compasiune: vino la mine, să te liniştesc eu! Şi îl duce să îl "liniştească" la el la sectă, adică punându-l în braţele satanei, de ajunge omul pierdut! A treia categorie, şi cea mai cumplită, este cea a oamenilor care merg la secte pentru avantaje materiale. Şi sunt extraordinar de mulţi! În vestul ţării, mulţi români s-au dus la baptişti, luterani sau la alte culte protestante – sau chiar la catolici – din motive materiale: ca să poată găsi mai uşor un loc de muncă în Ungaria sau altă ţară, ca să poată primi mai uşor ajutoare din străinătate etc. Aşa cumpără sectanţii sufletele, pe bani. Şi cel care este lipsit de minte îşi vinde sufletul, uitând că nu îl va putea răscumpăra nici cu toate bogăţiile din lume! În toate aceste categorii apar însă şi oameni care Îl caută sincer pe Dumnezeu şi care sesizează odată şi-odată înşelăciunea. Atunci, există două posibilităţi: ori, din obişnuinţă, ruşine, mândrie sau frică, omul închide ochii şi spune: nu vreau să văd adevărul; ori el luptă să iasă la liman. Sunt asemenea oameni care au rătăcit la secte şi care, deschizându-şi ochii, s-au întors la Ortodoxie; şi, în general, ei au devenit trăitori adevăraţi, tocmai pentru că au simţit în ceafa suflarea satanei şi au fost cît pe ce să fie înghiţiţi de ea, şi atunci se ancorează de Hristos mai puternic decât cei care merg la biserică doar din tradiţie.

***Rep.:** Art. 200 Cod Penal, care incrimina homosexualitatea, a fost abrogat la presiuni externe, în urmă cu patru ani. Ca o consecinţă foarte gravă, acest lucru semnifică, în ochii multor tineri, recomandarea de către stat a homosexualităţii ca o alternativă normală de viaţă. Cum trebuie să privească un tânăr român homosexualitatea şi care trebuie să fie atitudinea sa faţă de cei în cauză (de homosexuali)?*



Pr. M.-A. A.: Aici sunt doua întrebări puse într-una singură. Prima, referitoare la relaţia statului cu homosexualitatea, şi a doua, atitudinea tinerilor români faţă de homosexualitate. Întâi, o lămurire: homosexualitatea este o boală, o boală sufletească, perfect vindecabilă; personal, ca preot, am avut cazuri de homosexuali care s-au vindecat total, au ajuns să aibă familii, copii pe cale naturală; acum sunt foarte fericiţi, iar perioada de homosexualitate din viaţa lor a rămas ca un fel de vis urât, de care nu mai ştiu de obicei decât ei şi duhovnicul lor. Totul în ei este vindecat, limpezit, curăţat, nu mai au nici cea mai mică ezitare în aceasta direcţie. Deci, iată, homosexualitatea este o boală care se poate vindeca. Biserica oferă leacul pentru această boală. A-i spune unui bolnav "Vai, ce bine că eşti bolnav! Asta te face deosebit de ceilalţi oameni!" (apropo de promovarea "diversităţii", foarte la modă acum) înseamnă a-i dori răul. Înseamnă că doreşti ca el să rămână în boală şi să sufere consecinţele ei. Urmarea, plata homosexualităţii este moartea, iadul. Este de ajuns să citim din capitolul 1 al *Epistolei către Romani* a Sf. Ap. Pavel, ca să lămurim problema definitiv: "Cei care săvârşesc acestea sunt vrednici de moarte". Atitudinea tinerilor faţă de homosexualitate trebuie să fie următoarea: avem de-a face cu o boală, ne este milă de cel bolnav, dar dacă el zice că "este bine să fii bolnav şi să împrăştii şi la alţii această boală", atunci pe cât posibil el trebuie izolat, sau cel puţin noi trebuie să ne ferim de el. Ne rugăm ca Dumnezeu să-l lumineze, să-l ajute să se vindece, iar în rest... nu trebuie să avem de-a face cu el. Însă în momentul în care un homosexual îşi realizează condiţia şi doreşte să se vindece, trebuie sprijinit pe cât posibil, ajutat, pentru că îşi dă seama de suferinţa sa şi caută vindecarea. În ce priveşte atitudinea statului faţă de homosexualitate, această problemă este legată de ceea ce am discutat mai înainte. Avem un stat laic, ateu, deci poate adopta cu uşurinţă orice lege. Nu este un regim pro-românesc, ci unul... am putea spune *de ocupaţie*, care ne impune lucruri care nu au nici o legătură cu credinţa şi tradiţiile noastre. Cei care ne conduc, în cea mai mare parte, sunt nişte străini inculţi, care habar nu au de nimic despre neamul românesc, despre credinţa creştină, n-au citit Biblia măcar o dată în viaţa lor – sau n-au înţeles nimic din ea, chiar dacă au citit-o – şi atunci nu pot face decât ce au făcut acum patru ani, când, de Sf. Ilie, au legalizat viciul homosexualităţii prin abrogarea articolului 200! Asta dovedeşte cât sunt de păgâni şi de duşmani ai lui Dumnezeu. Cred că treaba este lămurită.

(continuare în pag. 14)

LEPÃDAREA DE ISTORIE

(urmare din pag. 13)

***Rep.:** Mass-media: multă violenţă, pornografie, vulgaritate; tot felul de alternative de viaţă "sănătoase" ca prostituţia, homosexualitatea, banul cu orice preţ ca scop în viaţă – iată doar câteva din pericolele care ne pândesc în ziare, la radio sau TV. Cum mai poate tânărul român să deosebească binele de rău şi adevărul de minciună?*

Pr. M.-A. A.: Deosebirea adevărului de minciună in *media* este atât de complicată încât nici specialiştii în domeniul dezinformării nu mai reuşesc să o facă! Cine parcurge cărţi de specialitate din domeniu rămâne şocat de cât de uşor poate fi manipulată cea mai banală ştire şi cât de greu este pentru un nespecialist să discearnă intenţiile reale ale celor care au prelucrat ştirea respectivă. Pentru omul obişnuit, aşa ceva este aproape imposibil, astfel încât cel mai bun lucru pe care îl poate face este... să renunţe la spectacolul *mass-media*. Eu nu mă uit la televizor şi nu ascult radioul, ziare citesc foarte rar – şi încă n-a venit sfârşitul lumii şi eu nu am aflat! Nu cred să fi pierdut vreo ştire cu adevărat importantă. Trăiesc în mijlocul capitalei şi nu s-a întâmplat să circul pe banda stângă în loc de cea dreaptă pentru că n-am citit ziarele! Mai mult, dacă întrebi pe cineva la ce îi foloseşte televizorul, practic, nu va putea să îţi dea vreun răspuns. De fapt, nici nu foloseşte la nimic... Dacă tot suntem în epoca modernă, iată ce poate face un tânăr ca să preia în mâinile lui frâiele informaţiei, fără să mai depindă de alţii: să-şi cumpere un calculator, pe care să îşi pună muzica buna, lecturile şi tot ceea ce merită să fie reţinut, iar în rest să nu bage în seamă nimic. Pe lângă asta, cei care caută adevărul trebuie să fie uniţi, să comunice unul cu celălalt, şi în felul acesta vor fi informaţi. Este foarte clar că *mass-media* se află sub supunerea banului. Iar banul pentru *mass-media* provine la ora actuală, în mare măsură, din alte ţări; deci *media* slujeşte, până la urmă, unor interese străine, la fel ca majoritatea celor care sunt puşi în fruntea statului român actualmente.

***Rep.:** Care vi se pare cea mai mare problemă cu care se confruntă neamul românesc astăzi?*

Pr. M.-A. A.: Lepădarea de istorie! Neamul românesc nu-şi cunoaşte istoria aproape deloc. Ştie doar date istorice, şi acelea de obicei smulse din contextul lor, dar istoria nu şi-o cunoaşte! Concluziile de o viaţă ale cercetărilor lui Nicolae Iorga, Silviu Dragomir, Theodor Capidan, şi mai ales cele ale părintelui Stăniloae, le sunt ascunse. Lumea nu le cunoaşte nici din manualele de şcoală, nici din *mass-media*. Poţi ajunge la ele doar prin câteva cărţi apărute într-un tiraj mic. Din acest motiv, românii sunt mutilaţi sufleteşte, pentru că nu-şi cunosc eroii, moştenirea lor naţională şi culturală. Ei nu-şi cunosc nici măcar toţi apostolii. Câtă lume ştie, bunăoară, că în această zonă a ţării noastre a predicat, pe lângă Sf. Apostol Andrei, şi Sf. Apostol Andronic, apostolul Panoniei, care a dus cuvântul Domnului în partea Daciei în care nu a fost Sf. Andrei, completând lucrarea acestuia? Aproape nimeni! Sunt atâtea alte date istorice fundamentale, total necunoscute românului obişnuit. Între ce ştie el că înseamnă *a fi român* şi ceea ce înseamnă cu adevărat *românismul* este o mare prăpastie; o ruptură, care produce foarte multă suferinţă şi care îi face pe oameni să nu poată ţine o direcţie. Neavând cunoştinţă de istoria sa, românul nu are nici stabilitate, nici demnitate, pentru că nu cunoaşte nici moştenirea părinţilor, faţă de care are o mare răspundere, şi nici legile lui Dumnezeu, care ar trebui să facă parte integrantă din viaţa lui.

***Rep.:** În încheiere, vă rog să adresaţi un cuvânt tinerilor care citesc acest interviu, despre necesitatea trăirii creştine şi a prezenţei lor în sânul Bisericii.*

Pr. M.-A. A.: Fără Dumnezeu nu există nimic. El a făcut lumea şi ne-a făcut pe noi, şi El este singurul Părinte adevărat pe Care Îl avem. Părinţii noştri lumeşti, oricât de buni şi de iubitori, nu sunt nici atotputernici, nici atotştiutori. Dar Dumnezeu, Părintele nostru al tuturor, este şi atotputernic, şi atotştiutor, şi ne iubeşte mai presus de orice şi mai mult ca oricine. De aceea, a avea o legătură cât mai strânsă cu El este o necesitate absolută pentru oricine vrea să fie om întreg şi adevărat. Orice om care nu este cu Dumnezeu este înlănţuit de diavol şi sclav. LIBER POŢI SĂ FII DOAR ÎN HRISTOS. Deci, cel care vrea să fie un om liber, trebuie să Îl cunoască pe Hristos. Iar pentru a-L cunoaşte, are nevoie de contact cu ceea ce este trupul lui Hristos: Biserica Ortodoxă.

Interviu realizat de
Bogdan I. STANCIU
(Altermedia)

CE FAC ROMÂNII ARDELENI?



Când s-a organizat Mitropolia de la Cluj, o mulţime de ardeleni, mai ales din Sibiu, dar nu numai, s-au agitat. Şi s-au agitat foarte tare. Dar când e vorba de "referendumul" organizat de unguri în aşa-zisa "secuime" (care demult e deznaţionalizată de Ungaria şi devenită maghiarime), ardelenii dorm. De la 1918 şi până astăzi, propaganda maghiară nu încetează a ponegri atât pe români în general, cât şi stăpânirea românească în Transilvania, Crişana, Maramureş, Banat. România, statul român şi românii sunt acuzaţi – *in corpore* şi individual – de orice este cu putinţă, de la corupţie la severitate extremă, de la lipsă de preocupare pentru educaţie la controlul extrem al educaţiei, de la delăsare la oprimare. Este evident că nu au cum să fie adevărate toate. Dar principiul "Ponegreşte, ponegreşte, până la urmă va rămâne ceva!" funcţionează şi în acest caz.

Ce face statul român?

Ceva – foarte puţin – mai mult decât nimic, dat fiind că UDMR este prezentă în mai toate guvernările.

Ce fac românii, mai ales românii ardeleni?

Până la 1918 românii ardeleni luptau pentru apărarea fiinţei naţionale. Luptau pentru salvarea şi creşterea Neamului, pentru unitatea Ţării, pentru dezvoltarea unei societăţi şi culturi româneşti. La fiecare acţiune anti-românească a ungurilor, Ungariei sau Austriei, românii căutau a găsi un răspuns, cât mai potrivit atât vremurilor, cât şi trebuinţelor naţionale. De exemplu, la sistematica prigoană pentru maghiarizarea numelor, exercitată atât de unguri ca indivizi, cât şi ca politică de stat şi culturală, românii răspundeau prin apelarea la nume imposibil de maghiarizat: Romulus, Traian, Remus, Iulian etc. De multe ori, cei care erau siliţi de funcţionari a-şi maghiariza numele apelau la toate mijloacele posibile pentru a şi le recăpăta în forma românească. Proteste mai mult sau mai puţin diplomatice faţă de maghiarizarea forţată apăreau în presa românească, deşi de multe ori erau plătite nu doar cu amenzi, ci chiar cu închisoare. Într-un cuvânt, se răspundea, pe toate căile posibile, acţiunii anti-româneşti.

Dar astăzi? Nimic, sau aproape nimic.

La toată denigrarea ungurească, românii ardeleni se arată incapabili să dea un răspuns eficient.

Criminalii de război unguri au monumente în felurite locuri din Ardeal, din Arad în Harghita. Românii n-au nimic de zis, nici măcar să facă o amărâtă de plângere la UE. Ungurii o fac şi dacă strănută un român, acuzându-l de terorism şi război biologic. Dacă ungurii fac apologia terorismului, românii ardeleni dorm liniştiţi. Ungurii au reuşit să acuze România de moartea evreilor pe care ei, ungurii, i-au masacrat în Transilvania de nord-vest, ori i-au trimis în lagărele naziste. Românii ardeleni, chiar şi urmaşii celor ce şi-au dat viaţa pentru a salva o familie evreiască (şi au fost salvate mii de familii evreieşti!), n-au nimic de zis.

Ungurii ce au masacrat în Al Doilea Război Mondial sate întregi româneşti nu au fost niciodată judecaţi de instanţele româneşti şi internaţionale. Teribili criminali de război au murit în linişte, lăsând urmaşilor lor principiile oribile după care şi-au trăit viaţa. Faţă de Ip, Trăznea şi celelalte localităţi în care genocidul anti-românesc a atins cote inimaginabile, românii ardeleni sunt vinovaţi de uitare şi indiferenţă.

Moştenirea Gojdu, jefuită de Ungaria şi guvernul (ardelean!) de la Bucureşti, nu a stârnit nici o replică la nivel de mase, nici o ridicare a românilor din Transilvania şi celelalte provincii. Îi preocupă ceva pe românii ardeleni, în afară de creşterea nivelului de trai? Da, să critice conducerea de la Bucureşti, să acuze "Regatul" şi "regăţenii" de balcanism şi, eventual, să viseze, spre fericirea iredentei ungureşti, la cât de bine s-ar conduce un Ardeal autonom. Şi totuşi, politicienii originari din Ardeal sunt mulţi, puternici şi... nu fac prea multe pentru ţară (ce diplomaţi suntem!). Românii ardeleni nu văd asta, nu înţeleg faptul că cei care-i trădează la Bucureşti îi vor trăda şi oriunde altundeva. Singura soluţie ar fi ca ceea ce a fost odată ASTRA, ceea ce au făcut cândva românii ardeleni fără un guvern naţional să fie din nou pus în practică. În definitiv, dacă un guvern ardelenesc trădează astfel Ardealul, aceasta ar fi singura soluţie.

Pentru referendumul secuiesc pot exista nenumărate reacţii:

- *lucrări despre genocidul anti-românesc din Transilvania de nord-vest, în engleză, germană, franceză etc. şi trimise UE şi statelor europene;*
- *lucrări despre genocidul anti-evreiesc din Transilvania de nord-vest, în engleză, germană, franceză etc. şi trimise UE şi statelor europene;*
- *lucrări despre genocidul anti-ţigănesc din Transilvania de nord-vest, în engleză, germană, franceză etc. şi trimise UE şi statelor europene;*
- *lucrări despre persecuţiile anti-româneşti – din ultimii ani – ale autorităţilor locale ungureşti din "secuime", traduse în engleză, germană, franceză etc. şi trimise UE şi statelor europene;*
- *emisiuni şi articole pe temă în mass-media din întreaga Românie;*
- *demonstraţii de protest, memorandumuri, memorii ş.a.m.d.*

Ce fac românii ardeleni? Nimic.

Iar după ce vor fi puşi în faţa faptului împlinit, vor acuza eventual tot "regăţenii" sau Bucureştiul că nu le-au împlinit dorinţele pe care nu le-au exprimat, drepturile pe care nu au ştiut să şi le apere. Tristă această generaţie, care se plânge de orice, dar nu mai luptă decât pentru bani!

Preot Mihai-Andrei ALDEA

BASME ÎN CHEIE CREȘTINĂ (I)



Basmele ascund adevăruri profunde legate de problematica vieții, a morții, de tainele viului. Într-un limbaj simbolic, ele propun o viziune aparent simplistă, care poate fi redusă la câteva *scheme* (personajele sunt construite pe *opoziția bine-rău*, ele au de traversat niște *probe* pe care reușesc să le depășească cu ajutorul unor *forțe supranaturale* care exprimă de fapt intervenția divinului, sfârșitul este întotdeauna pozitiv, marcând *victoria binelui*). La un nivel mai profund, poveștile spun însă multe despre sensul vieții, despre relația oamenilor cu Dumnezeu și despre intervenția Sa în viața noastră, despre *probele* pe care le avem de traversat în decursul existenței, despre interdependența dintre lumea fizică, materială, și *lumea cealaltă*, cea spirituală, și despre faptul că există locuri pe pământ în care cele două tărâmuri comunică. În basme tot ceea ce trăiește are suflet, toate regnurile participă de fapt la viața universului și sunt „animate" (*animus-anima*) de suflarea „duhului". Basmele sunt astfel fragmente de viață ce prezintă în mod simbolic o realitate în care Duhul Sfânt era prezent.

FATA MOȘULUI ȘI A BABEI

Fata moșului și a babei, cunoscutul basm al lui Ion Creangă, pune în evidență două tipologii umane: omul bun, gata să ofere o mână de ajutor celui aflat în nevoie, care nu trece indiferent pe lângă cei pe care Dumnezeu îi „presară" în cale pe drumul vieții, și cel egoist, cel singur, plin de el însuși, în care ceilalți nu „încap" pentru că nu-i vede, fiindcă se vede numai pe sine. Din acest punct de vedere, basmul propune același mesaj cu pilda bunului samarinean.

Probele pe care fata moșului le traversează sunt tot atâtea momente prin care Dumnezeu îi pune la încercare bunătatea, spiritul de jertfă, dăruirea. Astfel, ea întâlnește o cățelușă bolnavă, un păr plin de omizi, o fântână părăsită, un cuptor necurățat. La nivel de simboluri, cele patru probe ar putea semnifica cele patru elemente: apa (fântâna), aerul (copacul), focul (cuptorul), pământul (cățelușa).

Peste tot ea seamănă Binele, fiindcă nu poate să treacă fără să facă ceva pentru cei care îi cer ajutorul. Ajunsă la Sfânta Duminică, și aici se dovedește exemplară, îi spală și îi îngrijește pe copiii ei, balauri, fără să se teamă sau să se îngrețoșeze. Proba finală la care este supusă este cea care constă în alegerea cufărului. Din mulțimea de lăzi, unele mai frumoase decât altele, ea o alege pe cea mai mică, pe cea mai simplă, pe cea mai neînsemnată.

Întreg basmul poate fi văzut ca o parabolă a existenței umane, a drumului pe care fiecare îl parcurgem de la naștere până la moarte. Basmul conține totodată mesaje moralizatoare și chiar o întreagă filosofie de viață, un posibil cod moral de sorginte creștină, care s-ar putea rezuma la câteva idei.

Prima ar fi că trebuie să știm în primul rând să alegem drumul cel bun, cel care duce la Sfânta Duminică, reprezentând comuniunea harică, sfințenia. Drumul simbolizează astfel calea vieții, parcursul existențial, presărat cu *probe* prin care Dumnezeu ne încearcă virtuțile, capacitatea de a ne adapta în diferite situații, iubirea pentru aproapele, generozitatea, mila.

În basme *drumul* are un caracter inițiatic, sau este legat de lupta cu răul, manifestat prin balauri, zmei etc.; aici el este menit mai ales să pună în evidență cele două tipuri de conduită: cea a omului bun, care asemenea bunului samarinean, nu poate trece nepăsător pe lângă suferința semenului său, îl *com-pătimește*, adică pătimește împreună cu el, îi duce, poate, o parte din cruce, este *alături*, gata să facă ceva pentru el, și cel care, dimpotrivă, asemenea preotului și levitului, sau a fetei babei, poate trece nepăsător, fără ca în sufletul lui ceva să se miște. Cele două tipuri umane reprezintă două modele de conduită care rămân veșnic actuale. Fiecare din noi ar trebui să ne examinăm conștiința și să ne întrebăm cine suntem: „bunul samarinean" sau indiferentul, egoistul.

O altă idee, tot creștină, este aceea că trebuie să fim gata mereu să răspundem nevoilor celor din jur, fiindcă uneori ni se pare că facem multă milostenie, dar nu știm să facem un mic bine celui aflat *cu adevărat* în nevoie.

Tot în legătură cu o posibilă conduită creștină, e de remarcat faptul că fata moșului nu se teme de copiii Sfintei Duminici, balauri. Înțelesul profund ar fi acela că inima ei este atât de curată încât, asemenea sfinților, răul nu o poate atinge. Semnificația actului spălării este la fel de adâncă, și trimiterile pot ajunge până la actul curățitor al botezului. Tot asemenea sfinților, ea ajunge să curețe păcatele, răul, să reducă din povara de negativ a lumii.



Proba finală, cea a lăzii, pune în evidență ideea că în viață trebuie să știm să alegem „puținul" mai degrabă decât „multul" și să dovedim modestie, moderație, simplitate. La capătul drumului ne așteaptă *lada*. Ea poate semnifica răsplata divină, care va fi o expresie directă a vieții pe care am dus-o. Va fi o „lădiță" plină cu bijuterii (un suflet frumos, împodobit cu virtuți) sau un „lădoi uriaș" plin cu balauri (patimi, vicii, răutăți). Mărimea ei nu este întâmplătoare: omul modest, omul bun, nu are nevoie de lucruri mari, el preferă ceea ce are dimensiuni mici, exprimând cumpătarea și modestia. Finalitatea existenței, sensul ei profund, pot fi subsumate astfel celor două lăzi: cea mică, modestă, plină cu bijuterii, simbolizându-l pe cel bun, gata oricând de un gest frumos, și cea uriașă, plină cu șerpi, reprezentată de sufletul celui egoist.

Viața e foarte asemănătoare, deci, cu desfășurarea acțiunii din basme: de-a lungul ei suntem confruntați cu situații dificile, cu *probe* pe care trebuie să învățăm să le depășim. Acestea sunt momente în care Dumnezeu ne pune la încercare-; parcursul existențial al fiecăruia cuprinde astfel de experiențe menite să ne apropie de Dumnezeu și de semeni. Putem învăța din basme, ele sunt purtătoarele unui mesaj, al unui cod moral pe care-l putem integra în existență, ni-l putem însuși.

Poate fi considerată fata moșului un model de sfințenie?

La un nivel mai profund, cele două tipuri de atitudine, împreună cu realizarea lor concretă, prin drum, pot fi totodată înțelese ca două posibile căi prin care omul încearcă să acceadă la dumnezeire, la sfințenie (reprezentată de Sfânta Duminică).

Prima, cea a fetei moșului, ne arată că unirea tainică cu Dumnezeu nu poate avea loc decât ca urmare a unui proces de perfecționare morală, care implică acumularea de virtuți și aduce în final darurile Duhului Sfânt: *bunătatea, facerea de bine, credincioșia, blândețea, înfrânarea, curăția*. Dacă analizăm bine comportamentul fetei, constatăm că ea reușește să dobândească aceste „daruri", aceste comori ale sufletului, prin ceea ce face, prin felul în care răspunde nevoilor celor din jur, este bună, blândă, miloasă și dovedește înfrânare atunci când trebuie să aleagă lada, necedând ispitei de a o alege pe cea mai mare, mai frumoasă, cum procedează cealaltă fată.

Cea de-a doua cale se dovedește neviabilă însă, pentru că, deși fata babei reușește să ajungă la Sfânta Duminică, ea nu este capabilă să treacă probele, ea nu poate să-și depășească egoismul, nu reușește să înlocuiască în ea păcatele cu virtuțile. Rezultatul – lada pe care o alege – este de fapt imaginea ei, a ceea ce este de fapt sufletul ei – patimile, păcatele, reprezentând balaurii pe care îi găsește acolo, și care în final o devoră, și pe ea, și pe mamă. Este și aici un înțeles tainic, care poate fi descifrat însă: acela că un păcat, egoismul în speță, poate fi „moștenit" prin legăturile de ereditate care există între părinți și copii. Totodată efectele lui se „extind" și asupra celui sau celor cu care *con-viețuim*, un păcat al nostru se răsfrânge și asupra celor din jur, și ei pot suferi consecințele, în aceeași măsură cu noi, fiindcă suntem *împreună*, nu trăim separat unul de celălalt. De aceea mama piere împreună cu fiica, și amândouă sunt de fapt victimele egoismului pe care nici una, nici cealaltă nu reușesc să-l învingă.

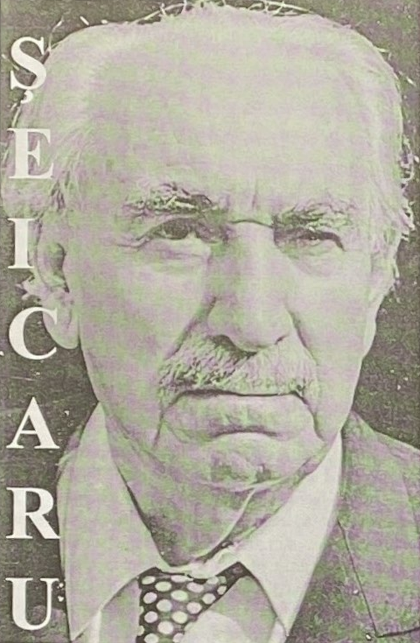
Cea mai înaltă dintre virtuțile creștine, culmea urcușului duhovnicesc, este iubirea. Mila, *com-pătimirea* sunt fațete ale acestui sentiment atât de profund și atât de greu de atins.

Iubirea lui Dumnezeu, care este punctul final al drumului, trebuie să treacă prin iubirea pentru întreaga creație, pentru cele două *regnuri* ale naturii: vegetal – părul și animal – cățelușa, apoi pentru *om*, ale cărui nevoi fundamentale sunt reprezentate de fântână – apa și de cuptor – focul, și chiar pentru *manifestările răului* (balaurii, copiii Sfintei Duminici, pe care fata îi spală, spre deosebire de alte basme, în care eroul se luptă cu ei și îi ucide?). Fata moșului, asemenea oricărui bun creștin, a *sfântului*, reușește să atingă această calitate, și poate accede la lumea Dumnezeirii, la desăvârșire, străbătând de fapt *lumea văzută* pentru a o atinge pe cea *nevăzută*.

Sfințenia presupune iubirea desăvârșită pentru tot ceea ce există, pentru lumea întreagă, și omul o atinge în momentul în care, în urma unui lung proces de purificare, reușește să schimbe datul originar – păcatele moștenite, datorate condiției de om căzut – în virtuți. Omul se desăvârșește astfel, schimbă în calități înclinările negative, dintre care cea mai de temut este egoismul.

Privită astfel, *în cheie creștină*, fata moșului are toate atributele sfințeniei, iar povestea ei este tot atât de plină de *miez* pe cât este și cea a bunului samarinean.

Mihaela BACALI



AŞA CUM A FOST

Un erou al întregirii naţionale şi cel mai mare jurnalist român al secolului XX (15)

ÎN SFÂRŞIT, UN LOC DE ODIHNĂ: PALMA DE MALLORCA

(urmare din numărul trecut)

Îmi aduc aminte de perioada lui Carol al II-lea ca rege. Pe atunci, Grigore Gafencu fusese ministrul Afacerilor Străine al României. Era în preajma celui de-al doilea război mondial şi era convins că promisiunile engleze erau sincere, acceptându-le întru totul. Nu credea că englezii vorbeau fără rost sau făceau o simplă demonstraţie retorică. Era întru totul convins că, în caz de pericol, Anglia va sări imediat în ajutorul României. Cei care îl cunoşteau în ţară ştiau că pasiunea lui pentru politica engleză nu era secretă. Fusese născut la Bârlad, în România, dar sângele tatălui său era sânge de scoţian şi se arătase mai puternic ca sângele moldovean pe care i-l dăruise mama. Apoi, nu-mi vine să cred că uitase pe *Elena Magda Lupescu* şi pe soţia ambasadorului francez în România, *M-me Rothschild-Tierry*. Cele două doamne aveau nevoie de el să-l *confecţionze* ca ministru al Afacerilor Străine şi-l scoseseră de la naftalină. Cel care conducea guvernul era Alexandru Vaida Voievod, iar Gafencu fusese în Ministerul Afacerilor Străine subsecretar de stat. Cele două *doamne* reuşiseră cu intervenţia lor, îl făcuseră *ministru*, iar Gafencu se simţea mândru de onoarea care i se făcea. Se înfoia realmente ca un curcan. Pe vremea aceea, rege în România era Carol al II-lea, dar venise momentul când, în 1938, introdusese *dictatura regală*. Gafencu nu fusese de acord, îşi dăduse demisia şi fusese trimis ambasador la Moscova. Pierderea postului de ministru nu era prea importantă, dar se spune că fusese numit ambasador pentru *marile lui merite*. Ce fel de merite? Pentru faptul că era scoţian după tată? Este adevărat că făcea o figură bună în protipendada de la Bucureşti, dar, ca moldovean, ar fi trebuit să gândească şi la Ştefan cel Mare. Apoi, când a fost nevoit să părăsească Moscova, nu s-a oprit în România, ci s-a dus imediat în Elveţia, să fie la adăpost. Aflându-se în Elveţia, Ică Antonescu l-a însărcinat pe Vespasian V. Pella, reprezentantul român la Berna, să-l convingă să preia conducerea negocierilor de armistiţiu cu Puterile aliate. Ba mai mult: să fie din partea românilor şi *contact man* cu Allan W. Dulles, agentul Statelor Unite ale Americii, cu răspundere pentru Balcani. Dar *cea mai valoroasă* faptă a lui a fost atunci când, împreună cu Constantin Vişoianu, Grigore Niculescu-Buzeşti şi Alexandru Cretzianu, au semnat *Memoriul* din noiembrie 1946, care fusese înaintat Conferinţei de Pace de la Paris. Singurul lucru care nu se pomeneşte în memoriu absolut deloc este tratatul de definire al agresorului semnat de România şi Uniunea Sovietică în iulie 1933, la Londra. În iunie 1940 s-a întâmplat marea nenorocire a românilor şi se pare că fusese trecută de ei intenţionat cu vederea. Acordul cu definirea agresorului fusese violat chiar de Uniunea Sovietică, când Basarabia, Bucovina de Nord şi regiunea Herţa fuseseră ocupate cu un cinism foarte dureros pentru poporul român. Dreptul Uniunii Sovietice la aceste regiuni româneşti era acceptat de cei patru şi nu-i durea ca cele trei regiuni din România să fie ocupate de armata sovietică.

Socotesc că acum sunt nevoit să mă ocup şi de protipendada românească din exil, care niciodată n-avea de gând să lupte pentru o ţară stăpânită de armata roşie. Onoarea şi importanţa care li se dădeau ca *foste personalităţi* le erau de ajuns, restul era floare la ureche. Dar, curios lucru, tocmai cei care vorbeau fără întrerupere în numele României erau cei vinovaţi de trădarea de la 23 august 1944 şi nimeni nu se întreba cine le oferise dreptul să vorbească în numele României. Uitaseră – sau se făceau că uitaseră – întru totul politica franco-engleză dusă în numele partidelor pe care le reprezentaseră în ţară. După cel de-al doilea război mondial aveau însă o motivaţie; se considerau salariaţi ai Departamentului de Stat şi pontau pe politica americană. Aşa că nimeni nu trebuie să fie surprins de felul cum judecau ei situaţia în care se aflau. Dacă nu-şi supărau stăpânii, era cu atât mai bine pentru ei. Ordinul primit de la guvernul din Washington era pentru ei literă de lege.

Ca persoană, Şeicaru nu putea fi socotit un om fără greşeli. Era furtunos, avea slăbiciuni greu de înţeles, dar, în afară de ţara în care se născuse, îşi iubea familia ca pe ceva sfânt. Pe timpul când Pamfil şi Constanţa Şeicaru se aflau la Palma de Mallorca, viaţa lor familială fusese catastrofală. Nu că între cei doi existau conflicte, dar marea lui dragoste pentru Viorela, singurul copil pe care îl avea, l-a făcut să comită o grămadă de erori. Este un adevăr trist şi dureros, care nu poate rămâne nespus. Ca fată de bani gata, Viorela se îndrăgostise de Marius Cişmigiu, un tânăr avocat de la Bucureşti. Marius, ca orice bucureştean, îşi dăduse seama că se afla pe cale bună şi îi făcea o curte în toată regula. Nu putea renunţa la Viorela, era o partidă excelentă şi la Bucureşti era fata renumitului director al ziarului *Curentul*. Trebuia să aibă succes. Şeicaru cunoştea caracterul lui Marius, nu putea fi de acord cu aventura Viorelei, dar nici nu se putea împotrivi. Viorela era încăpăţânată, pentru ea Marius era un Făt-Frumos ca din poveşti şi nu voia să renunţe la el. Odată, în momentele lui de aducere aminte, Şeicaru spunea melancolic: *Din nefericire, nu-l pot compara pe bărbatul Viorelei, Marius Cişmigiu, cu tatăl său, un om plin de calităţi morale...*

Căsătoria făcută în 1943 la Viena a fost un capriciu al Viorelei şi singura diferenţă care sărea imediat în ochi era faptul că Marius se bucura din toată inima. Ajunsese acolo unde voia, era cineva, era ginerele lui Pamfil Şeicaru, directorul cotidianului *Curentul*. Cu educaţia primită de la părinţi, Viorela s-a crezut întotdeauna atotputernică şi întrecuse măsura. Părinţii ei trebuiau să meargă în direcţia hotărâtă de ea, iar la sfârşitul anului 1944, în străinătate, se simţea ca în Bucureşti. Nu judeca situaţia în care se aflau părinţii ei. Încăpăţânarea tatălui nu o interesa, cu atât mai mult că persoana ei avea întotdeauna prioritate. Făcea numai ce îi aducea folos sau îi trecea prin cap. La început fusese inspirată de Marius, Făt-Frumosul din poveşti, până când părinţii şi-au dat seama de unde pornea toată nenorocirea lor. Viorela încă nu-şi închipuia că în scurt timp va suferi o mare durere şi îşi va da seama de eroarea făcută mult prea târziu, dar nu va înţelege. În viaţa lor de izolaţi, singura fericire pentru cei doi era nepoata care fusese născută la Viena în 1944. Era singurul lucru de valoare pentru ei. Ioana fusese cu adevărat o rază de soare pentru cei doi şi la Palma de Mallorca se afla de la vârsta de trei ani. Pentru cei doi, o fericire fără sfârşit.

Exilul într-o ţară străină era un lucru neobişnuit pentru Şeicaru şi nu se putea adapta adevărului că era nevoit să trăiască departe de ţara lui. Amărăciunea exilului îi cădea greu pe suflet, nu înţelegea situaţia dificilă în care se găsea şi n-avea idee cum să o stăpânească. Credea cu tărie în reîntoarcere, în revenirea lui în fruntea ziarului *Curentul* şi la ferma din Ciorogârla. Amăgirea pusese stăpânire pe el şi nu-l lăsa să judece normal sau să se adapteze la împrejurările date. Zi de zi aştepta o reîntoarcere la Bucureşti, un lucru care ar fi trebuit să se întâmple ca mâine. Era ceva obligatoriu. N-avea răbdare să mai aştepte, chiar dacă politica internaţională îi demonstra fără încetare realitatea. Voia cu încăpăţânare să urce treptele Palatului Curentul, aşa cum o făcuse în trecut destul de des, dar era numai un vis. Fusese trimis în Apus de Mareşalul Antonescu cu o însărcinare şi nu gândise ce soartă îl aştepta. Ştia că războiul nu putea fi câştigat, spera însă că va fi ceva trecător, fără însemnătate. Era convins că aliaţii occidentali vor înţelege, imediat după terminarea războiului, adevăratul caracter al Uniunii Sovietice, *marele lor aliat*. Dar n-a fost aşa. Când plecase din ţară nu transferase valută necesară în Elveţia, sau la diferite bănci din Europa Occidentală, şi nu înţelegea faptul că foştii lui cunoscuţi îşi dăduseră seama că o reîntoarcere nu mai era posibilă. Această neînţelegere îl durea imens. Ei făcuseră pregătirile de plecare cum trebuiau, iar el rămăsese cu convingerea că nu va dura mult. Simţea foarte dureros lipsa banilor, se amăgea, iar reîntoarcerea devenise pentru el un dor fără sfârşit. Stând de vorbă cu mulţi refugiaţi din Spania, le spunea cu durere în suflet: *Sunt singurul român care ar fi putut face depozit în străinătate, dar n-am făcut-o... o lipsă de chibzuinţă, o lipsă de prevedere, pe care nimic nu o justifică, dar aceasta este realitatea...*

Era prea mândru să mărturisească mizeria în care trăia, iar greutăţile din lipsa banilor le înfrunta cu o tărie de neegalat. Nu accepta să creadă că lumea intrase într-o imensă preschimbare, cu atât mai mult că trăia într-o lume plină de iluzii. Lupta zilnic, cu disperarea unui naufragiat, să ajungă la mal şi nu reuşea. Pe timpul primului război mondial soarta îl ocrotise, nu-l părăsise nici o secundă, ca şi în perioada dintre cele două războaie mondiale. *Care este oare motivul că nu se poate întâmpla şi acum? Care este motivul că nu se poate realiza şi în exil?* – se întreba cu amărăciune aproape în fiecare zi. Era ceva greu de înţeles şi nu-i intra în cap că se găsea într-o ţară străină. Era un refugiat ca mulţi alţii şi nu-i rămânea decât să se adapteze, dar nu reuşea. Aştepta cu nerăbdare să i se realizeze cel puţin una din dorinţe, spunând: *Trebuie să reuşesc!* Setea lui de libertate nu putea fi domolită, dar nu putea cuprinde cu mintea situaţia în care se afla. Plecase din ţară cu o însărcinare şi nu reuşise, cu toate că nu era vina lui.

Răspunsul la situaţia gravă în care se afla era foarte simplu şi mai uşor decât s-ar crede: el nu făcea parte din lumea politicienilor. În ţară cunoscuse în adevărata lui valoare omul politic, nu uitase greutăţile pe care i le făcuseră politicienii, dar ce putea face acum? Şeicaru nu înţelegea pe politicieni, mai bine zis nu voia să-i înţeleagă. Ei făceau parte dintre oamenii pe care el nu-i accepta, cu atât mai mult cu cât nu făcuse niciodată politică de partid. Nu era interesat şi nu dorea să fie la cheremul altora. Era făcut dintr-un alt aluat, nu putea înşela încrederea avută în el şi nu putea să se ascundă după deget. Îi plăcea să fie deschis, vorbea direct, fără să se gândească la consecinţe. *(Va urma)*

René Al. DE FLERS
(München)

www.punctecardinale.ro
e-mail: ligia.banea@yahoo.com
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR (redactor)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: NOBLESSE S.R.L